

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT

Manualul programului de studii

Științe penale, criminologie și criminalistică

120 credite

Ciclul II - studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 042 Drept

Tipul programului: *Master de profesionalizare*

Forma de învățământ: *Învățământ cu frecvență*

APROBAT	Ședința Consiliului facultății, proces-verbal nr. 1 din 03.09.2021	DECAN	conf. univ., dr. RUSU Vitalie
APROBAT	Ședința Catedrei de drept, proces-verbal nr. 1 din 01.10.2021	ȘEFUL Catedrei de drept	conf. univ., dr. ODINOKAIA Ina

Bălți, 2021

CUPRINS

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PE ANI DE STUDII.....	3
FIȘELE UNITĂȚILOR DE CURS / MODULELOR.....	5
DESCRIEREA FINALITĂȚILOR DE STUDII ȘI A COMPETENȚELOR	50
FINALITĂȚILE PROGRAMULUI DE STUDII EXPRIMATE PRIN COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI COMPETENȚELE TRANSVERSALE:	51
NOTĂ EXPLICATIVĂ	52
Generalități.....	52
Concepția formării specialistului	52
Calificarea specialistului	53
Finalitățile formării	53
Termenul de studii și structura anilor de studii.....	54
Organizarea practicii de specializare	54
Evaluarea studenților.....	55
Teza de master	55

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PE ANI DE STUDII

Anul I, semestrul 1									
15 săptămâni de studii									
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
F.01.O.001	Metodologia și etica cercetării	120	32	88	16	16	-	E	4
F.01.O.002	Teoria deciziilor juridice	120	32	88	16	16	-	E	4
F.01.O.003	Drept procesual penal aprofundat	150	40	110	24	16	-	E	5
F.01.O.004	Tehnici și procedee moderne de investigare penală	150	40	110	24	-	16	E	5
S.01.O.005	Drept penal aprofundat	180	48	132	24	24	-	E	6
S.01.O.006	Criminologia: nivel aprofundat	180	48	132	24	24	-	E	6
Total:		900	240	660	128	96	16	6	30
						240			
Anul I, semestrul 2									
15 săptămâni de studii									
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
F.02.O.007	Probleme actuale de drept execuțional penal	150	40	110	24	16	-	E	5
F.02.O.008	Jurisprudența CtEDO în materie penală	150	40	110	24	16	-	E	5
S.02.O.009	Drept penal comparat	150	40	110	24	16	-	E	5
S.02.O.101	Tehnici speciale de investigare în justiția penală	150	40	110	24	-	16	E	5
S.02.A.011/ S.02.A.012	Prevenirea și combaterea criminalității/ Sociologia devianței	150	40	110	24	16	-	E	5
S.02.A.013/ S.02.A.114	Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal/ Resocializarea infractorilor	150	40	110	24	16	-	E	5
Total:		900	240	660	144	80	16	6	30
						240			
Anul 3, semestrul 3									
15 săptămâni de studii									
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
S.03.O.015	Garantarea drepturilor omului în caz de asistență juridico-penală internațională	150	40	110	24	16	-	E	5
S.03.O.016	Expertiza judiciară/ Probatoriul în procesul penal	150	40	110	16	-	24	E	5
S.03.A.017/ S.03.A.018	Procedurile speciale în procesul penal/ Drept penal internațional	150	40	110	24	16	-	E	5
S.03.O.019/ S.03.A.020	Urmărirea penală/ Calificarea infracțiunilor	150	40	110	16	-	24	E	5

P.03.O.021	Practica de specialitate	300	-	300	-	-	-	E	10
Total:		900	160	740	80	32	48	5	30
Anul II, semestrul 4									
15 săptămâni de studii									
Cod	Denumirea unității de curs / modulului	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
TM.04.O.02 2	Elaborarea și susținerea tezei de master	900	-	900	-	-	-	E	30
Total:		900	-	900	-	-	-	1	30

Minimul curricular inițial pentru programul de studii Științe penale, criminologie și criminalistică, ciclul II – studii superioare de master											
Nr. crt.	Denumirea unități de curs/ modulului	Anul	Semestrul	Total ore			Numărul de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
				Total	Contact direct	Studiu individual	Curs	Seminar	Laborator		
1.	Teoria generală a dreptului	I	I	180	36	144	24	12	-	E	6
2.	Drept constituțional și instituții politice	I	I	180	36	144	24	12	-	E	6
3.	Introducere în dreptul civil	I	I	150	30	120	20	10	-	E	5
4.	Drept penal – partea generală I	I	I	150	30	120	20	10	-	E	5
5.	Modul: 1. Organele de ocrotire a ordinii de drept. 2. Etica și intergritatea profesională	I	I	120	24	96	20	4	-	E	4
6.	Dreptul muncii	I	I	120	24	96	16	8	-	E	4
Total:				900	180	720	124	56	-	6	30
180											

FIȘELE UNITĂȚILOR DE CURS / MODULELOR

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Metodologia și etica cercetării</i>
Codul cursului în programul de studii: F.01.O.001
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de științe sociale și asistență sociale
Număr de credite CTS: 4
Anul și semestrul în care se predă cursul: anul I, semestrul 1
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării cursului cu /în programul de studii: <i>Metodologia și etica cercetării</i> este un curs universitar cu caracter interdisciplinar care se predă la anul I, în cadrul studiilor superioare de master. Cursul își propune familiarizarea masteranzilor cu problemele fundamentale ale epistemologiei, metodologiei și eticii cercetării științifice, orientarea către devotamentul față de adevărul științific, însușirea și aplicarea eficientă a principiilor și variatelor metode necesare pentru soluționarea problemelor științifice, formarea abilităților și deprinderilor de organizare a unei cercetări științifice (teoretice sau / și empirice), pentru elaborarea și susținerea unei teze de master la specializarea respectivă. Acest curs va contribui la dezvoltarea spiritului științific creativ, critic și constructiv, riguros și argumentativ atât în privința propriilor idei, cât și ale altora. Însușirea bazei metodologice a cercetării și respectarea principiilor eticii științifice îi va permite masterandului un comportament adecvat pentru a comunica eficient, în mod civilizată, cu alți cercetători și a manifesta competență în abordarea și soluționarea problemelor științifice în domeniu.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul cursului:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Analiza și sinteza informației privind fenomenul administrativ utilizând materialul documentar și bibliografic inclusiv cu utilizarea tehnologiilor informaționale.</p> <p>CP2. Aplicarea integrată a cunoștințelor teoretice, a aparatului conceptual și metodologic pentru rezolvarea problemelor practice noi din domeniul administrației publice.</p> <p>CP3. Selectarea metodelor eficiente de adoptare a deciziilor în soluționarea problemelor managementului serviciilor publice prin adaptarea activității decizionale la necesitățile pieții serviciilor publice și intereselor beneficiarilor acestora.</p> <p>CP5. Identificarea și aplicarea prevederilor normative privind sistemul administrativ, inclusiv elaborarea proiectelor de acte normative în scopul îmbunătățirii activității administrative.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.</p> <p>CT2. Abilitatea de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor în echipă multidisciplinară de experți din domeniu.</p> <p>CT3. Proiectarea și aprecierea periodică a performanțelor profesionale.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele cursului: <i>La finalizarea studierii unității de curs și realizarea sarcinilor de învățare masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să utilizeze principalele metode științifice în cercetările cu conținut din domeniul științelor administrative; • să identifice problema cercetării, să argumenteze actualitatea temei de cercetare, să precizeze obiectul concret al cercetării, să formuleze scopul și obiectivele cercetării, să descrie importanța teoretică, noutatea științifică și valoarea aplicativă a cercetării; • să elaboreze un referat științific, să participe, cu un discurs, la o conferință științifică, să scrie o adnotare sau un articol și să le publice; • să fie capabil a argumenta, obiectiv, imparțial și onest, opiniile și concluziile în aprecierea valorilor lucrărilor științifice (proprii sau ale altor persoane); • să elaboreze, la nivelul cerințelor, teza de master.
<p>Competențe prealabile Pentru a însuși cu succes cursul <i>Metodologia și etica cercetării</i>, masteranzii trebuie să cunoască Filosofia, Dreptul administrativ I și II, Știința administrației, Dreptului constituțional, Logica, să poată lucra cu sursele bibliografice, să fie în stare să formuleze idei coerente și concluzii fundamentate, prin date factologice, norme de drept și raționamente valide (formal adevărate).</p>
<p style="text-align: center;">Teme de bază:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Epistemologia, obiectul, structura și funcțiile metodologiei științifice 2. Nivelurile metodologice în știința contemporană 3. Formele cunoștințelor științifice contemporane 4. Metodele științifice generale 5. Formele de organizare a științei și etica cercetării științifice 6. Tehnologia cercetării și elaborarea lucrărilor științifice
<p>Strategii de predare-învățare: prelegerea, seminarul, discuții, studiul bibliografiei, consultații (de grup și individuale), prezentări, conferințe.</p>

Strategii de evaluare: prezentarea comunicărilor, teste, rezumate, comentarii, lucrări de control, examen final.

Bibliografie selectivă:

Obligatorie:

1. Chelcea, S., *Metodologia elaborării unei lucrări științifice*, București, 2003.
2. Țapoc, V., Capcelea, V. *Cercetarea științifică: Manual pentru facultățile socioumanistice*, Chișinău: ARC, 2008.
3. Rădulescu, Mihaela Șt., *Metodologia cercetării științifice: elaborarea lucrărilor de licență, masterat, doctorat*, ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011.
4. Țarălungă, V., Odinoakaia, I., Spatari, M. *Ghid metodic privind elaborarea și susținerea tezelor de master*. Bălți: S. n., (Tipografia din Bălți), 2019.

Opțională:

1. Aramă, E., Ciobanu, R.. *Metodologia dreptului. Sinteze pentru seminar*. Chișinău, 2011.
2. Elena A. *Repere metodologice pentru studierea și aplicarea dreptului*. Chișinău: CEP USM, 2009.
3. Штанько, В.И.. *Философия и методология науки. Учебное пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов*. Харьков: ХНУРЭ, 2002.
4. Сырых, В.М. *История и методологи юридической науки: учебник*. М.: Норма: ИНФРА, 2012.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Teoria deciziilor juridice

Codul cursului în programul de studii: F.01.O.002

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de științe sociale și asistență socială

Număr de credite ECTS: 4

Anul și semestrul în care se predă cursul: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării/integrării cursului cu în programul de studii:

Teoria deciziilor este un curs universitar cu caracter interdisciplinar care se predă la anul I, în cadrul studiilor superioare de master. Domeniul științelor administrative presupune profunde cunoștințe și vastă cultură în domeniul conducerii. Esența conducerii este procesul de luare a deciziei (în sens general) și transmiterea ei prin intermediul comenzii către destinatar. Decizia este legată de conducere în general. Elementul ei calitativ nou este folosirea, în procesul elaborării deciziei, a unui vast aparat științific prin care empirismul, dominant în trecut, este înlocuit cu raționamentul științific. Acesta (bazat pe analiza profundă a fenomenelor, factorilor care condiționează procesele sociale, fenomenele economice, politice și culturale) contribuie considerabil la elaborarea mai multor alternative de activitate, atașându-se fiecăreia consecințele ei previzibile, precum și definirea criteriului de optimizare sau raționalizare de alegere. Folosirea raționamentului științific în fundamentarea deciziei administrative este un act prin care este pusă în valoare informația (normativă, factologică etc.), ceea ce presupune asigurarea permanentă a decidentului (funcționarului public de conducere, demnitarului) cu toate informațiile privind sfera de acțiune a viitoarelor decizii generale și hotărâri concrete.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

CP1. Analiza și sinteza informației privind fenomenul administrativ utilizând materialul documentar și bibliografic inclusiv cu utilizarea tehnologiilor informaționale.

CP2. Aplicarea integrată a cunoștințelor teoretice, a aparatului conceptual și metodologic pentru rezolvarea problemelor practice noi din domeniul administrației publice.

CP3. Selectarea metodelor eficiente de adoptare a deciziilor în soluționarea problemelor managementului serviciilor publice prin adaptarea activității decizionale la necesitățile pieții serviciilor publice și intereselor beneficiarilor acestora.

CP5. Identificarea și aplicarea prevederilor normative privind sistemul administrativ, inclusiv elaborarea proiectelor de acte normative în scopul îmbunătățirii activității administrative.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Abilitatea de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor în echipă multidisciplinară de experți din domeniu.

CT3. Proiectarea și aprecierea periodică a performanțelor profesionale.

Finalități de studii realizate la finele cursului:

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să aplice principiile, regulile și metodele luării deciziilor în diverse condiții (de certitudine, risc, incertitudine);
- să explice potențialul și problemele luării deciziilor, folosind mijloace electronice, tehnica de calcul, programele computerizate;
- să înțeleagă esența psihică și rațională a argumentării administrative și importanța mijloacelor de influențare în comunicare și luarea deciziilor;
- să aplice specificul luării deciziilor în activitatea profesională concretă;
- să folosească mijloacele și metodele luării deciziilor în activitatea normativă.

<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază ale Teoriei generale a dreptului; Filosofiei, Dreptului administrativ, Științei administrației, Dreptului constituțional, Logicii pentru a însuși cu succes cursul Teoria deciziilor, particularităților din activitatea practică, structuragenerală a oricărui proces decizional: identificarea problemei; căutarea informațiilor relevante; generarea de soluții alternative; evaluarea soluțiilor alternative; selectarea alternativei optima (cele mai bune); implementarea soluției alese; monitorizarea și evaluarea soluției alese.</p>
<p style="text-align: center;">Teme de bază:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoria luării deciziilor – nouă direcție în știința contemporană 2. Logica procesului decizional 3. Structura procesului decizional 4. Tipologia proceselor decizionale 5. Metode generale de rezolvare a problemelor decizionale 6. Procese decizionale de grup 7. Specificul deciziilor administrative
<p>Strategii de predare-învățare: prelegerea, seminarul, discuții, studiul bibliografiei, consultații (de grup și individuale), prezentări</p>
<p>Strategii de evaluare: prezentarea comunicărilor, teste, rezumate, comentarii, lucrări de control, examen final.</p>
<p style="text-align: center;">Bibliografie selectivă:</p> <p style="text-align: center;">Obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Drucker, P. F., <i>Eficiența factorului decizional</i>, Deva, 1994. 2. Gaidric, C. <i>Luarea deciziilor</i>, Chișinău, 1998. 3. Gaidric, C., <i>Abordări sistematice în luarea deciziilor</i>, Chișinău, 2017. 4. Mărăcine, V., <i>Decizii manageriale. Îmbunătățirea performanțelor decizionale ale firmei</i>. București, 1998. <p style="text-align: center;">Opțională:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Johns, G., <i>Comportamentul organizațional. Înțelegerea și conducerea oamenilor în procesul muncii</i>. București, 1998. 2. Ursachi, I., <i>Management, cap. 5. Luarea deciziilor</i>, București, 2001.

<p>FIȘA UNITĂȚII DE CURS Drept procesual penal aprofundat</p>
<p>Codul unității de curs în programul de studii: F.01.O.003</p>
<p>Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept</p>
<p>Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale</p>
<p>Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept</p>
<p>Număr de credite ECTS: 5</p>
<p>Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1</p>
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>În rezultatul reformei judiciare și de drept, legislația procesual-penală a înregistrat schimbări de esență. După elaborarea noului Cod de Procedură Penală, deosebită semnificație capătă sistematizarea normelor de drept, conținutul și structura lor. În șirul acestor chestiuni deosebit de importante ale procesului de elaborare și perfecționare a normelor de drept, au căpătat o însemnătate exclusivă așa momente, precum selectarea decisivă a legislației procesual-penale de particularitățile excedente, caracteristice anilor precedenți, orientarea exactă a soluțiilor legislative la o evidență strictă a necesităților vitale de protecție a intereselor societății, statului, persoanei, claritatea și certitudinea formulelor normative, ce exceptează ambiguitatea și posibilitatea neunivocității la interpretarea lor în activitatea de aplicare a legilor. Una din condițiile necesare funcționării normale a procesului penal o constituie reglementarea univocă a acestuia, fapt ce necesită imperativ o apreciere științifică și practică modernă, în special acum, după adoptarea noului Cod de procedură penală al Republicii Moldova. Prin tematica abordată, curriculumul în cauză se înscrie în preocuparea majoră de îmbunătățire a legalității procesual-penale, aceasta fiind o problemă complexă și diferențiată, în special datorită multitudinii de reglementări și tratări a instituțiilor dreptului procesual penal. O atenție deosebită în cadrul lui se acordă procedurilor speciale, subliniindu-se importanța acestora și trăsăturile specifice fiecăreia din ele. Menirea acestui curriculum este de a contribui la cunoașterea și perfecționarea dreptului procesual penal și de asemenea, la realizarea acelor sarcini și obiective spre care tinde această ramură de drept de o importanță avansată pentru întreaga societate.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale.</p> <p>CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.</p> <p>CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză continuă a legislației penale, procesual penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale</p>

și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului *Drept procesual penal aprofundat* în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia procedurii penale;
- să analizeze activitatea organelor judiciare competente în materia procesului penal;
- să evidențieze lacunele existente în legislația Republicii Moldova în materie procesual penală și să propună inițiative de modificare a acestora;
- să soluționeze spețe în domeniul procesului penal aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să perceapă direcțiile de armonizare a legislației Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu;
- să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului *Drept procesual penal aprofundat* în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu de drept, izvor de drept, raporturi juridice, apărarea drepturilor, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, istoria statului și dreptului, drept penal etc.

Teme de bază:

1. Funcțiile procesual-penale.
2. Probatoriul și mijloacele de probă în procesul penal.
3. Măsurile de constrângere procesual-penală.
4. Acțiunea civilă în procesul penal.
5. Urmărirea penală.
6. Controlul judiciar al procedurii prejudiciare.
7. Judecata în prima instanță.
8. Căile ordinare de atac în procesul penal.
9. Căile extraordinare de atac în procesul penal.
10. Punerea în executare a hotărârilor judecătorești.
11. Procedurile speciale.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor.

Bibliografie selectivă:

1. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950. Semnată de către Republica Moldova la 13 iulie 1995, Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1298-XIII din 24 iulie 1999. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 54-55/502.
2. Declarația Universală a Drepturilor Omului. Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 217 A (III) din 10.12.1948. În: Tratatate internaționale. Vol. I. Chișinău, 2001. p. 11-18.
3. Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice. Adoptat prin Rezoluția Adunării Generale a ONU nr.2200 A (XXI) din 16 decembrie 1966, art.9 alin.4. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Vol. I. Chișinău, 1998. p. 30-50.
4. Constituția Republicii Moldova: Legea Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1. În vigoare din 27 august 1994.
5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. Monitorul Oficial, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003.
6. Legea Republicii Moldova „Cu privire la organizarea judecătorească”, nr. 514-XIII din 06.07.1995. În: MO al RM nr. 58/641 din 19.10.1995.
7. Legea Republicii Moldova „Cu privire la statutul judecătorului”, nr. 544-XIII din 20.07.1995. În: MO al RM nr. 59-60/664 din 26.10.1995.
8. Legea Republicii Moldova „Cu privire la avocatură”, nr. 1260-XV din 19.07.2002. În: MO al RM nr. 126-127/1001 din 12.09.2002.
9. Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr. 333 din 10.11.2006. În: Monitorul Oficial Nr. 195-198 din 22.12.2006.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal nr. 105-XVI din 16.05.2008. Monitorul Oficial nr. 112-114/434 din 27.06.2008.
11. Legea Republicii Moldova privind activitatea specială de investigații, nr. 59 din 29.03.2012. În: Monitorul Oficial nr. 113-118/373 din 08.06.2012.
12. Legea Republicii Moldova Cu privire la Procuratură, Nr. 3 din 25.02.2016. Monitorul Oficial nr. 69-77/113 din 25.03.2016.
13. Boroi A., Negruț G. Drept procesual penal. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
14. Ciobanu A., Ciobanu P., Manea T. Noul Cod de procedură penală adnotat. Ed. Rosetti. București,

2019.

15. Crișu A. Drept procesual penal. Conform noului Cod de procedură penală. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
16. Dolea I., Roman D., Sedlețchi Iu., Vizdoagă T. ș.a. Drept procesual penal. Ed. Cartier Juridic. Chișinău, 2005.
17. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2016.
18. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ediția a 2-a. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2020.
19. Dongoroz V., Kahane S., Antoniu G. ș.a. Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea generală. Vol. V. București: Editura Academiei Române. ALL BECK, 2003.
20. Marian A. Procedură penală. Partea specială. Noul Cod de procedură penală. Ed. Pro Universitaria. București, 2020.
21. Mateuț Gh. Procedura penală. Partea specială. Vol. I. Ed. LUMINA LEX. București, 1997.
22. Mateuț Gh. Tratat de procedură penală. Partea generală. Vol. I. Ed. C. H. BECK. București, 2007.
23. McBride J. Drepturile omului și procedura penală. Ediția a 2-a. Consiliul Europei. Chișinău, 2019.
24. Morar D. M. (coordonator) Codul de procedură penală și jurisprudența Curții Constituționale. Ed. Hamangiu. București, 2021.
25. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea specială. În lumina noului Cod de procedură penală. Ed. Universul Juridic. București, 2015.
26. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea specială. Ediția a III-a. Ed. Universul Juridic. București, 2021.
27. Păvăleanu V. Drept procesual penal. Partea specială. Vol. II. Ed. Lumina Lex. București, 2004.
28. Păvăleanu V. Drept procesual penal. Ed. Pro Universitaria. București, 2019.
29. Pinteș A., Pinteș D.-C., Bălănescu A.-C. Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice. Ed. Universul Juridic. București, 2017.
30. Rusu V., Gavajuc S., Gheorghieș A. ș.a. Dicționar de drept procesual penal. Ed. PONTOS. Chișinău, 2012.
31. Sprach J. Emmins on Criminal Procedure. Oxford; New York: Oxford University Press, 2002.
32. Stefani G., Lévassieur G. Procedure penale. Paris, Ed. X, Dalloz. V. 2, 1995.
33. Stefani G., Lévassieur G., Bouloc B. Procedure penale. Paris: Dalloz, 2000.
34. Theodoru Gr. Tratat de drept procesual penal. Ediția a 3-a. Ed. Hamangiu. București, 2013.
35. Udriou M. Procedură penală. Partea specială. Noul Cod de procedură penală. Sinteze și grille. București: Editura C. H. Beck, 2014.
36. Udriou M., Andone Bontaș A., Bodoroncea G. et. al. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Vol. 2. București: Editura C. H. Beck, 2015.
37. Vandermeersch D. Elements de droit penal et procedure penale. Bruxelles: Edition La Charte, 2003.
38. Volonciu N. Tratat de procedură penală, București. Ed. Europa Nova, 1999.
39. Гриненко А. В. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации. Изд. ЭКСМО. М., 2006.
40. Гуценко К. Ф., Ульянова Л. Т. Уголовный процесс. Изд. Зерцало. М., 1996.
41. Дикарев И. Диспозитивность в уголовном процессе. Волгоградский Государственный Университет. Волгоград, 2005.
42. Кобликов А. С. Учебник уголовного процесса. Изд. СПАРК. М. 1995.
43. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации (Постатейный). Под общей редакцией В. И. Радченко. М.: Юстицинформ, 2004.
44. Лупинская П. А. Уголовно-процессуальное право. Изд. Юрист. М., 1997.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Tehnici și procedee moderne de investigare penală

Codul unității de curs în programul de studii: F.01.O.004

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

Investigarea infracțiunilor, sub toate aspectele sale constituie o activitate destul de complexă, descoperirea autorilor faptelor penale fiind dependentă de modul concret de realizare a cercetării. În scopul asigurării celerității în soluționarea cauzelor sesizate, organele de urmărire penală caută să identifice cea mai scurtă cale către descoperirea infractorilor, neidentificarea ori rămânerea acestora în libertate putând prezenta un pericol social. Săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în majoritatea cazurilor imune o anumită activitate. Făptuitorul

se deplasează în spațiu, efectuează acțiuni fizice, manipulează diferite obiecte materiale, producând, în cele din urmă, diverse modificări în mediul înconjurător. Cercetarea acestora, cunoscută în criminalistică sub denumirea de *urme ale infracțiunii*, asigură reconstituirea tabloului ambianței în care s-a săvârșit fapta, identificarea directă a făptuitorului și a altor persoane participante sau implicate, identificarea obiectelor, într-un mod sau altul, exploatate pe parcursul acțiunilor infracționale, stabilirea datelor concrete privind împrejurările de loc, de timp, modul de acțiune și alte circumstanțe ale faptei săvârșite.

Antrenarea tot mai frecventă a unor specialiști în investigații judiciare a fost impusă atât de nevoia lărgirii posibilităților de perfecționare a activității de îndeplinire a justiției, cât și de progresul rapid al științei și tehnicii, cu impact direct asupra aflării adevărului. Întrucât ne aflăm într-o epocă în care cunoștințele devin tot mai intense, iar specializarea capătă forme dintre cele mai diverse, este firesc ca tehnicile și procedeele moderne de investigare penală să aibă un rol deosebit, așa cum nu l-a avut niciodată până acum sau că ne aflăm într-o perioadă de desfășurare științifică a probelor.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului *Tehnici și procedee moderne de investigare penală* în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia reglementării aplicării tehnicilor și procedeele moderne de investigare penală;
- să analizeze poinderea de aplicare a tehnicilor și procedeele moderne de investigare penală de către organele judiciare în procesul descoperirii și cercetării faptelor infracționale;
- să evidențieze lacunele existente în activitatea organelor judiciare din Republica Moldova în latura reglementării aplicării tehnicilor și procedeele moderne de investigare penală;
- să soluționeze spețe în domeniul aplicării tehnicilor și procedeele moderne de investigare penală în procesul descoperirii și cercetării infracțiunilor;
- să perceapă direcțiile de perfecționare a aplicării tehnicilor și procedeele moderne de investigare penală în procesul cercetării infracțiunilor;
- să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului *Tehnici și procedee moderne de investigare penală* în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (tehnică criminalistică, tactică criminalistică, metodologia criminalistică, identificarea și diagnostica criminalistică etc.).

Teme de bază:

1. Considerații generale privind tehnica criminalistică.
2. Metodologia identificării criminalistice. Diagnostica criminalistică.
3. Tehnici de laborator destinate investigațiilor criminalistice
4. Fotografia și videoînregistrarea judiciară.
5. Identificarea persoanelor după urmele formate de corpul uman
6. Tipologia investigării principalelor urme biologice de natură umană.
7. Tehnici de identificare a persoanelor după semnalmente exterioare, după voce și prin alte metode criminalistice.
8. Investigarea corpurilor delictive.
9. Elemente de balistică judiciară.
10. Cercetarea criminalistică a falsului în înscrisuri, a scrisului de mână și a altor categorii de falsuri.
11. Tactica utilizării cunoștințelor speciale la cercetarea și descoperirea infracțiunilor.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc..

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, lucrări în cadrul laboratoarelor specializate, rezolvarea spetelor, simularea acțiunilor de urmărire penală etc.

Bibliografie selectivă:

1. Legea Republicii Moldova cu privire la înregistrarea dactiloscopică și de stat, nr. 1549-XV din 19.12.2002. Monitorul Oficial, nr. 14-17 din 07.02.2003.
2. Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, nr. 216-XV din 29 mai 2003. Monitorul Oficial, nr. 170-172 din 08.08.2003.
3. Legea Republicii Moldova „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, nr. 68 din 14.04.2016. MO nr. 157-162/316 din 10.06.2016.
4. Regulamentul Centrului de Medicină Legală. Aprobare prin Hotărârea Guvernului nr. 58 din 4 februarie 2010.
5. Arnoux Y. Le recours à l'expert en matière pénale. Press Universitaires d'Aix-Marseille. Aix-en-Provence, 2004.
6. Bercheșan V., Ruiu M. Tratat de tehnică criminalistică. Ed. Little Star. București, 2004.
7. Cârjan L., Chiper M. Criminalistica. Tradiție și modernism. Ed. Cartea Veche. București, 2009.
8. Ciopraga A. Criminalistica. Tratat de tactică. Ed. Gama. Iași, 1996.
9. Codul de procedură penală. Comentariu pe articole. Volumul I. Articolele 1-603. Coordonator M. Unroiu. Ed. C. H. BECK. București, 2015.
10. Constantin R., Drăghici P., Ioniță M. Expertizele mijloc de probă în procesul penal. Ed. Tehnică. București, 2000.
11. Dongoroz V., Kahane S., Antoniu G. ș.a. Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea generală. Vol. V. București: Editura Academiei Române. ALL BECK, 2003.
12. Doraș S. Criminalistica. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2011.
13. Gheorghiuță M. Tratat de criminalistică. Chișinău, 2017.
14. Golubenco Gh. Criminalistica: obiect, sistem, istorie. Studiu monografic. Chișinău, 2008.
15. Ionescu L., Sandu D. Identificarea criminalistică. Ed. Științifică. București, 1990.
16. Ionescu L., Sandu D. Identificarea criminalistică. Ediția 2. Ed. C. H. BECK. București, 2011.
17. Istoria dreptului românesc. În trei volume. Coordonator: prof. univ., dr. docent Ioan Ceterchi. Vol. II. Partea întâi. Ed. Academiei RSR. București, 1984.
18. Lazăr A., Alămoreanu S. Expertiza criminalistică a documentelor. Aspecte tactice și tehnice. Ed. LUMINA LEX. București, 2008.
19. Mateuț Gh. Tratat de procedură penală. Partea generală. Vol. I. Ed. C. H. BECK. București, 2007.
20. Mateuț Gh. Tratat de procedură penală. Volumul II. Ed. C. H. BECK. București, 2012.
21. Mueller Christopher B., KirkPatrick Laird C. Federal Rules of Evidence. Little Brown and Co. New-York, 1994.
22. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea generală. În lumina noului Cod de procedură penală. Ed. Universul Juridic. București, 2014.
23. Owen D. Crime et science. Les crimes à l'épreuve de la science. Paris. Tana Éditions, 2000.
24. Sava A. Aprecierea probelor în procesul penal. Ed. JUNUMEA. Iași, 2002.
25. Stancu E. Tratat de criminalistică. Ed. Universul Juridic. București, 2005.
26. Stancu E. Tratat de criminalistică. Ed. Universul Juridic. București, 2007.
27. Stancu E., Manea T. Tactică criminalistică (I). Curs universitar. Ed. Universul juridic. București, 2017.
28. Theodoru Gr. Tratat de drept procesual penal. Ed. HAMANGIU. București, 2013.
29. Văduva N., Văduva L. Expertizele, constatările tehnico-științifice și medico-legale. Ed. Terathopius. Craiova, 1997.
30. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика. Изд. ИНФРА-М. М., 2016.
31. Ваднер М. Б. Криминалистическая экспертиза материалов, веществ, изделий. Изд. ПИТЕР. СПб, 2001.
32. Ваднер М. Б. Использование микрочастиц при расследовании преступлений. Изд. ПИТЕР. СПб, 2001.
33. Георгицэ М. Возможности судебных экспертиз: криминалистическое обеспечение. Научно-практическое пособие. Кишинэу, 2008.
34. Драпкин Л. Я., Карагодин В. Н. Криминалистика. Учебник. Изд. ПРОСПЕКТ. М., 2007.
35. Ищенко Е. П., Топоркова А. А. Криминалистика. Учебник. Издание 2-е, дополненное и переработанное. Под редакцией Е. П. Ищенко. Изд. ИНФРА-М. М., 2010.
36. Корма В. Д. Предварительные криминалистические исследования следов применения оружия. Изд. ПРИОР. М., 2005.
37. Криминалистика. Учебник. Под редакцией Н. П. Яблокова. Изд. БЕК. М., 1997.
38. Молчанов В. И., Попов В. Л., Калмыков К. Н. Огнестрельные повреждения и их судебно-медицинская экспертиза. Изд. МЕДИЦИНА. Л., 1990.
39. Моторный И. Д. Криминалистическая взрывотехника: новое учение в криминалистике. Учебно-методическое и справочное пособие. Издатель Шумилова И. И. М., 2000.
40. Соклакова Н. А., Хрусталева В. Н. Криминалистическое исследование материалов документов. 2-е издание. Изд. ПИТЕР. СПб, 2005.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Drept penal aprofundat
Codul unității de curs în programul de studii: S.01.O.005
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Atitudinea lucidă de respect față de legea penală reprezintă o condiție hotărâtoare a întăririi continue a statului de drept și a ocrotirii eficiente a valorilor sociale care stau la baza societății la etapa actuală. Adoptarea unei noi legi penale a constituit un pas semnificativ în efectuarea reformei de drept, în perfecționarea sistemului de protecție a drepturilor și libertăților cetățeanului și în defetșizarea acestei legislații. Profunde transformări social-economice pe care societatea le-a cunoscut în evoluția sa au marcat, cum era și firesc, în mod direct și evoluția dreptului penal. Unitatea de curs „<i>Drept penal aprofundat</i>” constituie o parte componentă a Planului de învățământ universitar la ciclul II – studii superioare de master. Masteranzilor li se aduce la cunoștință un spectru vast de probleme cu care se confruntă teoreticienii și practicienii din domeniul dreptului penal. De asemenea, acestora li se generează ideea de a cerceta în profunzime și de a elucida cât mai adecvat starea actuală a problematicii privind răspunderea pentru faptele prevăzute de Codului penal ca și infracțiuni.</p> <p>O tendință în planul evoluției dreptului a fost și este apariția unor norme și instituții noi în cadrul ramurilor de drept ce formează sistemul dreptului. Dreptul penal material, la rîndul său, a fost și el marcat de schimbările produse în realitatea socială. Ținînd cont de faptul că prin intermediul normelor dreptul penal protejează în modul cel mai eficace ordinea de drept și, pe cale de consecință, ordinea socială, se recunoaște că această ramură a dreptului reprezintă în cadrul sistemului unitar mijlocul principal de apărare a celor mai importante valori sociale. Din această perspectivă, obiectivul prioritar al formării profesionale a judecătorilor, procurorilor, avocaților, etc., trebuie să devină aprofundarea cunoștințelor teoretice și practice privind instituțiile dreptului penal și aplicarea corectă a acestora. Formarea profesională trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și constă, în principal, în cunoașterea și aprofundarea legislației interne, a documentelor europene și internaționale la care Republica Moldova este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a altor asemenea instrumente de interes cardinal.</p> <p>Luînd în considerație cele menționate, unitatea de curs drept penal aprofundat se axează pe trei niveluri comportamentale, cu un grad divers de complexitate: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoaștere presupune acumularea cunoștințelor teoretice, formarea bazei conceptuale în domeniul Dreptului penal. Aplicarea presupune formarea abilităților tipice disciplinei Drept penal, dezvoltarea capacităților. Integrarea presupune formarea capacității de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor de problemă, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, manifestarea atitudinilor personale față de diverse activități. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de învățămînt la unitatea de curs Drept penal aprofundat, formată prin realizarea obiectivelor de cunoaștere și aplicare. Astfel, studiul unității de curs este orientat spre: familiarizarea audienților cu importanța și valorile promovate de știința dreptului penal; cultivarea spiritului de respect pentru lege; familiarizarea cu modificările și completările din legislația în vigoare; valorificarea deplină a potențialului intelectual al audientului; prezentarea practicii judiciare relevante în sensul unei bune asimilări a doctrinei penale; formarea abilităților practice; lărgirea orizontului intelectual al viitorilor masteri în drept.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.</p> <p>CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i>.</p> <p>CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat</p> <p>CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei..</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p>

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințelor obținute în cadrul cursului de drept penal aprofundat în cadrul altor discipline;
- să delimiteze drept penal de alte științe juridice și a de obicei legătura acestuia cu alte discipline juridice;
- să aplice cunoștințele teoretice acumulate în activitatea practică a organelor judiciare;
- să analizeze și interpreteze legislația în domeniul dreptului penal și formularea propunerilor de prevenire și combatere a criminalității;
- să propună soluții de perfecționare a legislației autohtone prin prisma eficientizării activității organelor judiciare antrenate în activitatea de cercetare și examinare a cauzelor penale.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal, etc.

Teme de bază:

1. Componenta infracțiunii și pluralitatea de infracțiuni.
2. Participația la infracțiune.
3. Pedepsa penală și individualizarea pedepselor.
4. Liberarea de răspundere penală și liberarea de pedeapsă penală.
5. Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei și cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării.
6. Măsurile de siguranță.
7. Infracțiuni contra vieții persoanei.
8. Infracțiuni contra sănătății persoanei. I
9. nfracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei.
10. Infracțiuni privind viața sexuală. Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor.
11. Infracțiuni contra patrimoniului.
12. Infracțiuni contra familiei și minorilor. Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale.
13. Infracțiuni în domeniul transporturilor.
14. Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice.
15. Infracțiuni contra justiției.
16. Infracțiuni militare.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc..

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor..

Bibliografie selectivă:

1. Alecu Gh. Instituții de Drept penal. Partea generală și partea specială. Ed. Ovidius University Press. Constanța 2010.
2. Barbăneagră A., Alecu Gh., Berliba V. ș.a. Codul Penal al Republicii Moldova: Comentariu. (Legea nr.985-XVI din 18.04.2002. Cu toate modificările operate până la republicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.72-79/195 din 14.04.2009. Adnotat cu jurisprudența CEDO și a instanțelor naționale). – Chișinău: Sarmis, 2009.
3. Brînză S., Stati V. Tratat de Drept penal. Partea Specială. Vol. I. Chișinău, 2015
4. Brînză S., Stati V. Tratat de Drept penal. Partea Specială. Vol. II. Chișinău, 2015.
5. Bulai C., Bulai B. N. Manual de drept penal. Partea generală. Ed. Universul Juridic. București, 2007.
6. Copețchi S., Hadîrca Ig. Calificarea infracțiunilor: Note de curs. Chișinău, 2015.
7. Giurgiu N. Legea penală și infracțiunea. Ed. GAMA. Iași, 1996.
8. Grama M., Botnaru S., Șavga A. Dreptul penal: partea generală. Vol.I, Chișinău, 2012.
9. Mitrache C. Drept penal român. Partea generală. Ediția a IV-a revăzută și adăugită. Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL. București, 2000.
10. Moraru V., Strulea m., Vidaicu M. Drept penal european. Chișinău, 2011.
11. Udroi M. Drept penal: partea generală. Ed. a 4-a. București: C.H. Beck, 2017
12. Гуцуляк В.И., Бужор В.Г., Спыну И.А. Комментарий к Уголовному кодексу Республики Молдова: Общая часть. Chișinău, 2010.
13. Уголовное право. Общая часть. Учебник. Под редакцией Н. И. Ветрова и Ю. И. Ляпунова. Изд. Новый Юрист. М., 1997.
14. Уголовное право России. Общая часть. Учебник. Ответственный редактор Л. Л. Кругликов. М., 2005.
15. Уголовное право. Общая часть. Учебное пособие. Под общей редакцией В. А. Уткина, А. В. Шеслера. Томск, 2016.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Criminologia: nivel aprofundat
Codul unității de curs în programul de studii: S.01.O.006
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Criminologia este o știință socio-juridică care studiază fenomenele și legitățile criminalității, avînd o importanță practică deosebită, aflîndu-se în permanentă dezvoltare, fiind relativ tînără. Studiarea criminologiei e una din cele mai importante componente ale pregătirii profesionale ale juriștilor. Fără cunoștințe în domeniul criminologiei, nu pot activa funcționarii organelor de drept, în special ai organelor afacerilor interne, procuraturii, instanțelor judecătorești, ai Serviciului Informație și Securitate, ai Centrului Național Anticorupție. Acestea se află pe prima linie în lupta cu criminalitatea și infractorii și sunt acei care colectează, analizează, generalizează informația despre nivelul, structura, dinamica, determinantile și tendințele de dezvoltare ale acestui fenomen antisocial. Scopul cursului de <i>criminologie: nivel aprofundat</i>, este de a realiza studiul științific al criminalității și al măsurilor de asigurare a securității criminologice a persoanei, societății și statului și se axează pe noile realizări ale științei criminologice, probleme de ordin teoretic și practic, analizându-se din această perspectivă analiza și prevenirea unor categorii de infracționalitate.</p> <p>Unitatea de curs „<i>Criminologie: nivel aprofundat</i>” este destinată, în principal, masteranzilor de la specializarea „Științe penale, criminologie și criminalistică”, fie pentru cei implicați în mod nemijlocit în activitatea de justiție penală, fie pentru cei angajați în diferite activități cu caracter social, legate de fenomenul infracțional sau deviant. Realizarea unei justiții penale înțelepte, optimizarea și umanizarea reacției sociale față de fenomenul criminal, necesită o raportare permanentă la rezultatele cercetărilor criminologice, mai noi sau mai vechi, mai mult sau puțin convingătoare. Cercetarea criminologică are un dublu caracter: fundamental și aplicativ. Deși examinarea unor aspecte legate de criminologia aplicată ar fi mult mai spectaculoasă, trebuie păstrată ordinea firească a lucrurilor. Nu se poate acționa asupra unui fenomen și nu se poate înțelege această acțiune fără a cunoaște și explica fenomenul. Prezentul curs întrunește, așadar, abordarea unor probleme legate de criminologia teoretică sau fundamentală, cea care încearcă să permită înțelegerea fenomenului criminal, condiție necesară pentru o acțiune eficientă asupra acesteia, precum și cercetarea practică (aplicativă).</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.</p> <p>CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.</p> <p>CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i>.</p> <p>CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat</p> <p>CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p>CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.</p> <p>CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs:</p> <p><i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să aplice cunoștințelor obținute în cadrul cursului de criminologie: nivel aprofundat în cadrul altor discipline; • să delimiteze criminologie de alte științe juridice și a de percepe legătura acesteia cu alte discipline juridice; • să aplice cunoștințele teoretice acumulate în activitatea practică a organelor judiciare; • să analizeze și interpreteze legislația în domeniul dreptului penal și formularea propunerilor de prevenire și combatere a criminalității; • să propună soluții de perfecționare a legislației autohtone prin prisma eficientizării activității organelor judiciare antrenate în activitatea de cercetare și examinare a cauzelor penale.
<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal, sociologie juridică, psihologia juridică etc.</p>

Teme de bază:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Criminologia în sistemul științelor penale. Probleme actuale ale criminologiei în Republica Moldova. 2. Conceptul criminologic de crimă și criminalitate. Elemente de analiza statistică a criminalității. 3. Conceptul cauzalității în criminologie. 4. Personalitatea infractorului și mecanismul actului infracțional. 5. Reacția socială față de criminalitate. Asigurarea securității criminologice. 6. Conceptul de violență criminală. 7. Conceptul de criminalitate în grup și crimă organizată. 8. Victimologie criminologică. 9. Criminologie penitenciară. 10. Caracteristica criminologică a corupției. 11. Criminalitatea în Republica Moldova și mun. Bălți: analiză criminologică.
Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.
Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.
Bibliografie selectivă:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Gladchi Gh. Criminologie generală - Chișinău: Muzeum, 2001. 2. Ciobanu Ig. Criminologie, Chișinău, 2011 3. Rotari O. Criminologie, Chișinău, 2011 4. Amza T. Criminologie. - București: Lumina Lex, 1998 5. Bujor V., Manole-Țăranu D. Victimologie - Chișinău: Centrul Editorial al Universității de Criminologie, 2002. 6. Bîrgău M., Criminologie (Curs universitar). Ed. a 2-a rev. și compl. - Ch., 2010 7. Pop O., Neagu Gh., Criminologie generală. Chișinău, 2005 8. Cioclei V. Manual de criminologie. Ediția a 6. București: Ed. C.H. Beck, 2016 9. Larii Iu. Criminologie, Vol. I, Chișinău, 2004 10. Oancea I. Probleme de criminologie. București, 1994.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Probleme actuale de drept execuțional penal</i>
Codul unității de curs în programul de studii: F.02.O.007
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Problema asigurării calității învățămîntului devine în sistemul nostru educațional una prioritară. Elementele principale de care depinde calitatea procesului de învățămînt sunt conținutul planurilor de învățămînt și ale curriculumurilor, calitatea infrastructurii, metodică predării, formarea deprinderilor practice, precum și evaluarea cunoștințelor. Toate acestea sunt dictate de necesitatea de a crește caracterul competitiv al studiilor care trebuie să fie echilibrate cu obiectivele de îmbunătățire a caracteristicilor sociale în domeniul spațiului european de învățămînt superior. În complexul ramurilor de drept ce reglementează influența asupra criminalității, un rol important îi revine legislației execuțional-penale, care și-a schimbat esențial caracteristicile în noile condiții de dezvoltare a statului: obiectul, metoda, scopul și sarcinile, baza normativă și mecanismul de realizare. În cadrul cursului de Drept execuțional-penal se studiază normele juridice execuțional-penale ce reglementează modul de executare a pedepselor penale, măsurilor preventive și a măsurilor de siguranță, precum și modul și condițiile de aplicare față de condamnați a mijloacelor de corijare, condițiile de liberare de la executarea pedepsei și acordarea ajutorului persoanelor eliberate din locurile de detenție. Aceste aspecte sunt tratate atât prin prisma legislației naționale, cât și a normelor și regulilor internaționale în domeniul execuțional-penal.</p> <p>O atenție deosebită în cadrul cursului se acordă executării pedepselor neprivative de libertate, subliniindu-se importanța aplicării acestora și trăsăturile specifice executării fiecăruia, făcându-se careva propuneri constructive în acest domeniu. Existența unor prevederi legale în domeniul executării pedepselor penale și existența unei ramuri de drept autonome generează cercetări și explicații științifice cu privire la această ramură de drept. Menirea acestui curs universitar are rol să contribuie la cunoașterea și perfecționarea legislației execuțional-penale, la îmbunătățirea metodelor de reeducare a condamnaților, la reintegrarea lor socială și, prin toate acestea, la prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale.</p> <p>CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.</p>

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză continuă a legislației penale, procesul penal și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice din perspectiva exigențelor statului de drept..

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să identifice noțiunile de bază privind dreptul execuțional-penal și trăsăturile specifice ale acestei ramuri de drept, privind legislația execuțional-penală și conținutul ei;
- să definească noțiunile statutului juridic al condamnatului, regimului penitenciar;
- să argumenteze necesitatea izolării diferitor categorii de condamnați în dependență de anumite criterii;
- să determine și să evidențieze asemănările și deosebirile dintre regimurile penitenciare în diferite tipuri de instituții penitenciare;
- să creeze diferite situații practice în baza cunoștințelor acumulate și să poată argumenta soluțiile propuse;
- să propună noi opinii în domeniul execuțional-penal și să formuleze idei de perfecționare a sistemului de executare a pedepselor, măsurilor de siguranță și a măsurilor preventive.

Competențe prealabile: Studentul trebuie să posede următoarele cunoștințe și abilități: cunoașterea temeinică și operarea cu terminologia juridică; utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic; aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului științelor juridice; capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; cunoașterea principalelor concepte și instituții ale dreptului public, dreptului procesual penal și dreptului penal; calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale; realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient, responsabil și în conformitate cu regulile deontologice specifice; aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă (cu elemente de interdisciplinaritate); utilizarea eficientă a resurselor de comunicare, a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională.

Teme de bază:

1. Noțiuni generale privind dreptul execuțional-penal
2. Legislația execuțional-penală.
3. Statutul juridic al condamnaților
4. Sistemul instituțiilor și organelor de stat, care execută hotărârile cu caracter penal
5. Modul și condițiile de executare a pedepselor neprivative de libertate
6. Clasificarea condamnaților la privațiunea de libertate și repartizarea lor în instituțiile penitenciare.
7. Reglementarea juridică a regimului în instituțiile penitenciare
8. Reglementarea juridică a muncii condamnaților la pedeapsa închisorii
9. Reglementarea juridică a muncii educative cu condamnații, instruirii generale și profesionale a condamnaților
10. Asigurarea condițiilor materiale și de trai și asigurarea medicală în penitenciare
11. Modul și condițiile executării pedepsei în centrele de detenție pentru minori și tineri
12. Modul și condițiile de executare a detențiunii pe viață.
13. Reglementarea juridică a liberării de la executarea pedepsei și stingerea executării pedepsei.
14. Adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție
15. Modul și condițiile de executare a măsurilor de siguranță
16. Modul și condițiile de executare a măsurilor preventive.

Strategii de predare – învățare. prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, metoda comentariului de text, învățarea prin descoperire, rezolvarea spețelor, brainstorming-ul.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă, analiza studiilor de caz, prezentarea referatelor, lucrări de control, portofolii, bilete de examinare.

Bibliografie selectivă:

1. Codul de executare al Republicii Moldova din 24.12.2004
2. Codul Penal al Republicii Moldova din 18.04.2002
3. Codul Procesual Penal al Republicii Moldova din 14.03.2003
4. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 285-294 din 03.08.2018.
5. Legea RM cu privire la sistemul administrației penitenciare nr.300 din 21.12.2017
6. Statutul executării pedepsei de către condamnați din 26.05.2006
7. Carp S. Dreptul execuțional penal. Ch., 2010
8. Manea VI. Drept execuțional penal. Chișinău, 2014
9. Moraru V., Martin D., Manea V. Drept execuțional penal. Culegere de acte normative naționale și internațional. Chișinău, 2006.
10. Pop O. Executarea pedepsei privative de libertate, Chișinău, 2004.
11. Гуреев В. А., Гущин В.В. Исполнительное производство. Москва: Статут, 2014

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Jurisprudența CtEDO în materie penală
Codul unității de curs în programul de studii: F.02.O.008
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Influența jurisprudenței CtEDO asupra cadrului normativ, și jurisprudenței autohtone în materie penală, trebuie să fie cunoscută de oricare persoană inițiată or în proces de inițiere în drept, indiferent de domeniul nemijlocit de studii sau activitate. Problemele legate de aplicarea legislației penale și procesual penale, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale a ale omului, fiind sunt conectate unor teorii, doctrine, tradiții și norme europene, care în Republica Moldova sunt aplicabile mai ales după intrarea în vigoare a noului Cod penal și respectiv Cod de procedură penală. Studiarea cursului permite a înțelege influența jurisprudenței CtEDO, atât asupra legii penale materiale, cât și asupra procedurii penale, mai ales din perspectiva de instrument necesar asigurării unui echilibru între respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pe de o parte, și protecției ordinii de drept prin necesitatea investigării faptelor penale pe de altă parte. Nu în ultimul rând în cadrul cursului sunt analizate obligațiile statului ce rezultă din prevederile CEDO, dar și interferența acestora cu alte ramuri ale dreptului..</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP3. Identificarea, și analizarea impactului jurisprudenței CtEDO în materie penală, asupra cadrului legal și jurisprudențial autohton.</p> <p>CP4. Determinarea lacunelor legislative în materie penală și formularea propunerilor de <i>lege ferenda</i>, astfel încât aceasta să fie conformă CEDO.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniu în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Utilizarea eficientă, în cadrul studiilor de caz, (iar ulterior și în activitatea profesională) a jurisprudenței CtEDO în materie penală, manifestând în acest sens o abordare proactivă.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice activității de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală, capacității de dezvoltare și preluare a ideilor, dar și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională cu identificarea în acest sens a resurselor și modalităților necesare, în scopul prestării unor servicii intelectuale de calitate.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs.</p> <p><i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul penal și procesual penal, aplicând metoda studiului de caz; • să identifice impactul jurisprudenței CtEDO în materie penală asupra cadrului normativ autohton; • să exemplifice influențarea practicii naționale de aplicare a dreptului de către jurisprudența CtEDO în materie penală; • să formuleze analize critice ale modului în care practica CtEDO a fost preluată în plan național, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de <i>lege ferenda</i>; • să manifeste creativitate în elaborarea studiilor de caz în procesul de învățare, cercetare și de muncă; • să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materie penală prin raportare la jurisprudența CtEDO în materie penală.
<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază – ale CEDO, caracteristica și importanța acestui instrument de protecție a drepturilor omului, interferența prevederilor CEDO și ale jurisprudenței CtEDO în materie penală asupra procesului legislativ și practicii de aplicare a dreptului în Republica Moldova, etc. studiate în cadrul cursurilor - drept constituțional, drept penal, drept procesual penal, protecția juridică a drepturilor omului etc.</p>
<p style="text-align: center;">Teme de bază:</p> <p>Jurisprudența CtEDO noțiuni generale; Dreptul la viață prin prisma jurisprudenței CtEDO; Interzicerea torturii prin prisma jurisprudenței CtEDO; Interzicerea sclaviei și a muncii forțate prin prisma jurisprudenței CtEDO; Dreptul la libertate și siguranță prin prisma jurisprudenței CtEDO; Legalitatea incriminării prin prisma jurisprudenței CtEDO; Dreptul la respectarea vieții private și de familie prin prisma jurisprudenței CtEDO; Libertatea de gândire, de conștiință și de religie prin prisma jurisprudenței CtEDO; Dreptul la libera exprimare prin prisma jurisprudenței CtEDO; Libertatea de întrunire și de prin prisma jurisprudenței CtEDO; Drepturile cu caracter procesual prin prisma jurisprudenței CtEDO.</p>
<p>Strategii de predare – învățare. prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, rezolvarea spețelor, etc..</p>

Bibliografie selectivă:

1. Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale adoptată la Roma la 04.11.1950, semnată de RM la 13. 07.1995
2. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată la New York de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția.217 A(III) de la 10.12.1948.
3. Pactul internațional cu privire la drepturile politice și civile, adoptat prin rezoluția 2200A (XXI) a Adunării Generale a ONU, de la 16.12.1966,
4. Reidy A. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 3 al Convenției europene pentru Drepturile Omului. - Chișinău, 2003.
5. Bîrsan C. Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, 2 vol.- București, 2005.
6. Dolea I. Asigurarea drepturilor persoanei în probatoriul penal; Teză de doctor habilitat în drept, Chișinău, 2009
7. Dolea I., Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ), Ed.CARTEA JURIDICĂ, Ch. 2020
8. Gomien D. Ghid (Vade-mecum) al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. - Chișinău, 2006.
9. Fletcher G. P., Dolea I., Blănaru D. Concepte de bază ale justiției penale. – Chișinău, 2001
10. Macovei M.. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 5 al Convenției europene pentru Drepturile Omului. - Chișinău, 2003.
11. McBride G. Drepturile Omului și procedura penală. Consiliul Europei. Chișinău, 2019.
12. Kilkelly U. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 8 al Convenției europene pentru Drepturile Omului. - Chișinău, 2003.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Drept penal comparat

Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.009

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

Unitatea de curs "*Drept penal comparat*" este destinată pentru a familiariza masteranzii din anul I semestrul II de studiu la specialitatea Științe penale, criminologie și criminalistică cu specificul evoluției dreptului penal în sistemele de drept ale diferitor state pînă la momentul actual. Cunoașterea dreptului penal al altor state constituie o primă și indispensabilă etapă în obiectul, metodologia și sarcinile Dreptului Penal Comparat. Totodată unitatea de curs "Drept penal comparat" este destinată studierii de către masteranzi, care vor afla despre situația și tendințele contemporane ale dreptului penal al statelor străine, ale căror sisteme de drept au o influență nemijlocită în dezvoltarea sistemului nostru de drept, în special a dreptului penal. Includerea acestui curs în programul de studiu este determinat de mai multe cauze. În primul rînd, este vorba despre momentul reformelor legislative, cînd este nevoie imperic de a studia sistemele de drept ale altor state (și anume, a vedea locul ramurii dreptului penal). De la sine este înțeles faptul, că atribuirea Republicii Moldova la sistemul de drept socialist a decăzut în virtutea apariției noilor relații economice, politice și sociale. În cel de al doilea rînd, cunoașterea dreptului penal al altor state este necesar oricărui jurist, care tinde de a-și tensifica cunoștințele fundamentale în domeniul dreptului penal. Pentru a deveni un jurist cărturar, profesional, lesne trebuie să posezi baza dreptului penal al țărilor străine, să-ți închipui cu desăvîrșire tabloul general al sistemelor de drept contemporane. Și în al treilea rînd, din motive subiective: tendința masteranzilor de a fi în temă cu noțiunile cu care manipulează dreptul penal în statele străine.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual-penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs.

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să identifice noțiunile de bază despre principalele familii de drept și trăsăturile specifice ale acestora în domeniul justiției penale;
- să recunoască specificul metodei comparative și nivelurile de comparație în dreptul penal comparat;
- să identifice izvoarele de drept penal în diferite sisteme de drept;
- să definească noțiunile infracțiunilor și clasificarea acestora în diverse sisteme de drept;
- să identifice sancțiunile penale prezente în legile penale ale altor state;
- să însușească noile tendințe și direcții de dezvoltare ale științelor penale din străinătate.
- să aplice metoda comparativă în confruntarea instituțiilor corespunzătoare de drept penal din diferite sisteme de drept;
- să determine și să evidențieze asemănările și deosebirile dintre diferite instituții și concepte de drept penal din diverse sisteme de drept
- să formuleze propuneri cu privire la perfecționarea legislației penale a Republicii Moldova folosind experiența furnizată de alte sisteme de drept penal;
- să estimeze eficiența normelor legislației penale a Republicii Moldova în comparație cu noțiunile analogice din alte state.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal aprofundat, etc..

Teme de bază:

Sisteme juridice contemporane. Caracterizarea generală a teoriilor juridico- penale. Izvoarele dreptului penal comparat. Infracțiunea în dreptul penal comparat. Pluralitatea de infractori. Noțiunea și categoriile participanților la infracțiune în dreptul penal comparat. Cauzele ce înlătură caracterul penal al faptei în dreptul penal. Considerații generale privind pedepsele în dreptul comparat. Liberarea de răspundere și de pedeapsă penală în dreptul penal comparat.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc..

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control .

Bibliografie selectivă:

1. Bujor V., Buga L. Drept penal comparat. Partea generală. Note de curs. Universitatea de Criminologie. Chișinău, 2003.
2. Dumneanu L., Grosu V., Bolocan-Holban A. Drept penal comparat. Chișinău: CEP USM, 2014.
3. Klip A. Dreptul penal european. O abordare integrativă. Ed. Cartier Juridic. Chișinău, 2014.
4. Pradel J. Droit Penal Compare. Paris: Dalloz, 1995.
5. Stroe G. Drept penal european pentru România. Drept penal comparat. Ed. Dacoromână Tempus Dacoromânia Comterra. București, 2005.
6. Toader T. (coordonator). CODEX PENAL. Codurile penale ale statelor member ale Uniunii Europene. Volumul I. Ed. C. H. BECK. București, 2018.
7. Toader T. (coordonator). CODEX PENAL. Codurile penale ale statelor member ale Uniunii Europene. Volumul II. Ed. C. H. BECK. București, 2018.
8. Toader T. (coordonator). CODEX PENAL. Codurile penale ale statelor member ale Uniunii Europene. Volumul III. Ed. C. H. BECK. București, 2018.
9. Toader T. (coordonator). CODEX PENAL. Codurile penale ale statelor member ale Uniunii Europene. Volumul IV. Ed. C. H. BECK. București, 2018.
10. Toader T. (coordonator). CODEX PENAL. Codurile penale ale statelor member ale Uniunii Europene. Volumul V. Ed. C. H. BECK. București, 2018.
11. Крылова Н.Е., Серебренникова А.В. Уголовное право зарубежных стран. Москва: Зерцало, 1998.
12. Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии): Сборник законодательных материалов / Под ред. И.Д. Козочкина. Москва: Зерцало, 1999.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Tehnici speciale de investigare în justiția penală</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.O.010
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Abordarea clasică a probatoriului procesual penal deși în continuă evoluție a suferit mai multe schimbări mai ales în ultima vreme. Schimbări care țin de felul în care probele sunt identificate, administrate, admise și nu în ultimul rând utilizate în procesul penală. Schimbări ce vizează atât cadrul normativ cât și nu în ultimul rând felul în care normele de drept sunt aplicate, situație creată în mare parte de evoluția recentă a fenomenului infracțional și respectiv necesitatea unei reacții pe măsură din partea organelor judiciare.</p> <p>Aplicarea tehnicilor speciale de investigare, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale a ale omului, în acest proces inclusiv conformitatea acestor proceduri jurisprudenței europene în materie devin o necesitate a timpului pentru organele de drept autohtone. Studiarea cursului permite a înțelege esența tehnicilor speciale de investigare în justiția penală, impactul acestora în procesul de relevare și investigare a fenomenului infracțional, mai ales din perspectiva de instrument necesar pe de o parte administrării probelor în proces, iar pe de altă parte asigurării unui echilibru între respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, și protecției ordinii de drept prin necesitatea investigării faptelor penale pe de altă parte. La fel în cadrul cursului este analizată apariția, evoluția și perspectiva de dezvoltare a tehnicilor speciale de investigații, inclusiv interacțiunea cu alte ramuri ale dreptului..</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP3. Determinarea necesității tehnicilor speciale de investigare în procesul penal.</p> <p>CP4. Identificarea lacunelor legislative în materie și formularea propunerilor de <i>lege ferenda</i>, astfel încât utilizarea tehnicilor speciale de investigare fie conforme CEDO.</p> <p>CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor aplicative în domeniu în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1. Utilizarea eficientă, în cadrul studiilor de caz, (iar ulterior și în activitatea profesională) a tehnicilor speciale de investigare în justiția penală.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice activității de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală, capacității de dezvoltare și preluare a ideilor, dar și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.</p> <p>CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională cu identificarea în acest sens a resurselor și modalităților necesare, în scopul prestării unor servicii intelectuale de calitate..</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs:</p> <p><i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să aplice cunoștințele și abilitățile obținute în cadrul unității de curs pentru soluționarea problemelor teoretice și practice, în probatoriu procesual penal, aplicând metoda studiului de caz; • să identifice impactul jurisprudenței CtEDO în materie penală asupra evoluției reglementărilor autohtone în materia tehnicilor speciale de investigare; • să analizeze influențarea probatoriului procesual penal de către tehnicile speciale de investigare; • să formuleze analize critice ale modului în care este la moment sunt reglementate tehnicile speciale de investigare, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor de <i>lege ferenda</i>; • să manifeste creativitate în elaborarea studiilor de caz în procesul de învățare, cercetare și de muncă; <p>să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și aplice prevederile cadrului normativ în materie, prin raportare la jurisprudența CtEDO în materie..</p>
<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază – ale procesului penal, caracteristica și importanța probatoriului procesual penal, interferența cu prevederile CEDO și ale jurisprudenței CtEDO în materie, etc. studiate în cadrul cursurilor- drept constituțional, drept penal, drept procesual penal, protecția juridică a drepturilor omului etc.</p>

Teme de bază:

1. Tehnici speciale de investigare: noțiuni generale.
2. Drepturile expuse prin aplicarea tehnicilor speciale de investigare.
3. Urmărirea vizuală/electronică.
4. Reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimerilor poștale.
5. Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice.
6. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic.
7. Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite.
8. Investigația sub acoperire.
9. Achiziția de control.
10. Temeiurile și condițiile tehnicilor speciale de investigare.
11. Aspecte procedurale privind tehnicile speciale de investigare.
12. Valorificarea informațiilor obținute prin tehnicile speciale de investigare.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc..

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, rezolvarea spețelor, etc..

Bibliografie selectivă:

1. Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale adoptată la Roma la 04.11.1950, semnată de RM la 13. 07.1995
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova N 122-XV din 14.03.2003
3. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată la New York de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția.217 A(III) de la 10.12.1948.
4. Convenția Europeană despre asistența juridică în materie penală din 20.04.59. Ratificată prin Hot. Parl. nr.1332-XIII din 26.09.1997. În *Tratate internaționale*, vol. 14 din 1999, p.71.
5. Convenția Națiunilor Unite din 20.12.1988 contra traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 252-XIII din 02.11.94. În *Tratate internaționale*, vol. 8 din 1999, pag.214.
6. Convenția Națiunilor Unite din 15.11.2000 împotriva criminalității transnaționale organizate, Ratificată prin Legea R.Moldova nr.15-XV din 17.02.2005. În *Tratate internaționale*, vol.35 din 2006, pag.333.
7. Convenția privind asistența judiciară reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene, din 29 mai 2000. [on-line]. Disponibil: http://old.just.ro/Sectiuni/Cooperarejudiciar%C4%83interna%C5%A3ional%C4%83/Cooperarejudiciar%C4%83interna%C5%A3ional%C4%83_penala/Asisten%C5%A3%C4%83Judiciar%C4%83Interna%C5%A3ional%C4%83/InstrumenteComunitare/Conven%C5%A3iadin29mai2000/tabid/694/Default.aspx.
8. Covalciuc I. Reflecții asupra evoluției istorice a reglementărilor normative privind activitatea specială de investigații. În *Revista Națională de Drept*. Nr. 11, noiembrie 2016. p. 53-58.
9. Covalciuc I. Actualitatea și importanța activității speciale de investigații în contextul ultimelor modificări legislative. În *Buletinul Științific al USC*. Nr 2(2), 2015. p 62-74.
10. Covalciuc I. Actualitatea și importanța activității speciale de investigații în contextul ultimelor modificări legislative. În *Buletinul Științific al USC* Nr 2(4), 2016. p 176-186.
11. Cușnir V., Moraru V. Activitatea operativă de investigații. Suporturi de curs. Institutul național al Justiției. Chișinău, 2008. 186 p.
12. Cușnir V., Țurcan I. Investigatorul sub acoperire și activitățile operative de investigație în dreptul procesual penal al României și a altor țări. În „Administrația statului Republica Moldova la 20 de ani de independență”, sesiune de comunicări științifice. Tipogr. „Elena-V.I.” Chișinău 2012, p. 558.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS***Prevenirea și combaterea criminalității***

Codul unității de curs în programul de studii: S.02.A.011

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

Criminalitatea, în toată complexitatea ei, indiferent de forma de manifestare, reprezintă astăzi un fenomen tot mai agresiv, astfel încât societatea umană este amenințată atât la bazele ei morale, cât și în structurile pe care este întemeiată. Eficacitatea măsurilor de control asupra criminalității constă în rezolvarea oportună a problemelor referitoare la cunoașterea esenței fenomenului 3K (crimă, criminal, criminalitate), la justa apreciere a stării și tendințelor acestuia în Republica Moldova, la descoperirea cauzelor și condițiilor, a factorilor și împrejurărilor ce favorizează săvârșirea infracțiunilor, pronosticarea criminalității și a altor devianțe sociale, elaborarea măsurilor eficiente de prevenire și de combatere. Scopul cursului de *prevenirea și combaterea criminalității*, este de a realiza studiul științific al criminalității și al măsurilor de asigurare a securității criminologice a persoanei, societății și statului și se axează pe noile realizări ale științei criminologice, probleme de ordin teoretic și practic, analizându-se din această perspectivă controlul și prevenirea unor forme de criminalitate.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:**Competențe profesionale:**

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințelor obținute în cadrul cursului prevenirea și combaterea criminalității în cadrul altor discipline;
- să aplice cunoștințele teoretice acumulate în activitatea practică a organelor judiciare;
- să analizeze și interpreteze legislația în domeniul dreptului penal și formularea propunerilor de prevenire și control a criminalității;
- să propună soluții de perfecționare a legislației autohtone prin prisma eficientizării activității organelor judiciare antrenate în activitatea de cercetare și examinare a cauzelor penale.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, personalitatea infractorului ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal, criminologie: nivel aprofundat etc.

Teme de bază:

1. Criminalitatea – obiect de studiu al criminologiei.
2. Prevenirea și combaterea criminalității – caracteristică generală.
3. Tipurile de prevenire a criminalității.
4. Modele de prevenire a criminalității.
5. Instituții și strategii actuale de luptă împotriva criminalității.
6. Prevenirea și combaterea unor forme de criminalitate.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.

Bibliografie selectivă:

1. Rotari O. Criminologie, Chișinău, 2011
2. Gabriela Politic. Criminologie. Note de curs. Iași, 1996
3. Paraschiv, G., Paraschiv, D.-Ș., Paraschiv, E. Criminologie: evoluția cercetărilor privind cauzalitatea și prevenirea infracțiunilor. București, 2014
4. Larii Iu. Criminologie, Vol. I, Chișinău, 2004
5. Cioclei V. Manual de criminologie. Ediția a 6. București: Ed. C.H. Beck, 2016
6. Bîrgău M., Criminologie (Curs universitar). Ed. a 2-a rev. și compl. Chișinău, 2010
7. Ciobanu Ig., Criminologie. Chișinău, 2011
8. Carp S. Criminalitatea penitenciară. Chișinău, 2008
9. Bujor V., Bejan O. Criminalitatea recediviștelor. Chișinău, 1998
10. Bălan A. Criminalitatea feminină – cauze și efecte sociale. Strategii de prevenire și control. București: Beck, 2008

11. Zaporozjan Igor. Criminalitatea are chip de femeie (Monografie). Chișinău: ELAN POLIGRAF, 2000
12. A. Barbu. Introducere în criminalitatea informatică. Craiova, Ed.: SITECH, 2014
13. Bujor V. Pop O. Aspecte criminologice privind infracțiunile săvârșite cu violență. Timișoara, 2003.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Sociologia devianței</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.A.012
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p><i>Sociologia devianței</i> este strâns corelată cu următoarele unități de curs: Criminologie: nivel aprofundat; Controlul și prevenirea criminalității; Resocializarea infractorilor. Unitatea de curs <i>Sociologia devianței</i>, parte componentă a subsistemului unităților de curs sus-menționate, își propune drept scop să familiarizeze masteranzii cu etiologia comportamentelor deviante, inclusiv infracționale, în vederea argumentării proiectelor de prevenție a acestora. Concepută din această perspectivă, Sociologia devianței joacă un rol complementar științei criminologice.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p style="text-align: center;">Competențe profesionale:</p> <p>CP1, Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale;</p> <p>CP2, Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări șegislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei;</p> <p>CP3, Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului;</p> <p>CP4, Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i>;</p> <p>CP5, valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual-penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat;</p> <p>CP6, Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.</p> <p style="text-align: center;">Competențe transversale:</p> <p>CT1, Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei;</p> <p>CT2, Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership;</p> <p>CT3, valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept..</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs:</p> <p><i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să conceapă societatea ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc; • să identifice locul și funcțiile sistemului de control social în cadrul sistemului social global, a multiplelor relații de intercondiționare dintre normele sociale și celelalte componente ale vieții sociale; • să demonstreze importanța sociologiei devianței în contextul racordării sistemului de drept național la cel comunitar; • să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a conduitei umane; • să demonstreze eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare a comportamentului deviant;; • să demonstreze cunoașterea temeinică a condiționării sociale a comportamentului uman prin capacitatea de a realiza analize critice ale raportului dintre normele sociale și acțiunea socială; • să conștientizeze necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema înțelegerii spiritului comportamentului uman și evaluării acestuia.
Competențe prealabile: cunoașterea temeinică a științelor penale și criminologiei; capacitatea de interpretare a

normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; aplicarea principiilor, metodelor, tehnicilor și procedurilor fundamentale din dreptul public și privat; capacitatea de evaluare adecvată a evenimentelor social-politice, economice, ideologice, culturale; capacitate de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret
Teme de bază:
Curs: obiectul de studiu și problematica sociologiei devianței; orientări și interpretări teoretice în sociologia devianței; metodologia sociologiei devianței; violența (intra)familială-formă a comportamentului deviant; criminalitatea-cea mai periculoasă formă a comportamentului deviant. Seminarii: orientarea deterministă în sociologia devianței; orientarea fenomenologică în sociologia devianței; sociologia corupției; sociologia violenței (intra)familiale; narcomania, beția și alcoolismul-forme ale comportamentului deviant; suicidul ca formă de autoagresiune; controlul social asupra comportamentului deviant și mijloacele de realizare a acestuia.
Strategii de predare – învățare: În predare. Prelegerea, prelegerea-dezbaterea, explicația, problematizarea, studii de caz, conversația euristică etc. La seminarii: dezbaterea, eseu, referatul, problematizarea, studiu de caz, comparația, modelarea, proiectul investigației sociologice.
Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.
Bibliografie selectivă:
1. Rădulescu, M. Sorin. Sociologia devianței și a problemelor sociale. București: Editura Lumina Lex, 2010; 2. Isac O. Sociologia devianței- -Chișinău, 2004; 3. Гилинский И.Я. Девиантология: социология преступности, наркотизма, проституции, самоубийств и других «отклонений». СПб, Изд-во « Юридический центр Пресс», 2004; 4. Neagu, Gh. The Phenomen of Drug Dependence of Drug in the Republic of Moldova//The COLLAGE, International Youth Magazine Winter 2000 number 11 ; 5. Criminologie generală: man./Octavian Pop, Gheorghe Neagu. Ch.: Angela Levița, 2005 (Tipog. Elena V.I.); 6. Neagu, Gh. Sociologia devianței. Suport de curs. Bălți, 2022.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal</i>
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.A.013
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii. Încă din cele mai vechi timpuri, oamenii au încercat să-și apere drepturile sale prin toate metodele posibile, fapt ce a determinat apariția unor metode de constrângere ale statului față de persoanele care le încălcau. Odată cu evoluția societății aceste metode de constrângere statală s-au umanizat, ca în prezent să existe sancțiuni penale care să restabilească ordinea de drept încălcată, să corecteze și să reeduce infractorul. Deși legislația penală în vigoare prevede un șir de sancțiuni penale, totuși situația criminogenă în Republica Moldova este în creștere. Din acest considerent, unitatea de curs <i>Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal</i> are drept obiectiv analiza comparativă și multispectuală a sancțiunilor penale prevăzute de legislația penală în vigoare, scoaterea în evidență a curenților existenți, precum și propunerea reformării sistemului de pedepse penale și a politicii de aplicare a acestora în Republica Moldova. Cursul propus se axează pe studierea legislației naționale în materia dreptului penal, precum și pe analiza practicii în domeniu. Cunoștințele obținute în urma studierii unității de curs <i>Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal</i> le va permite studenților să dea o apreciere juridică situației concrete, iar în baza abordărilor conceptuale să elaboreze și să argumenteze punctul său de vedere asupra problemelor de aplicare și executare a sancțiunilor penale.
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:
Competențe profesionale:
CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale. CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei. CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului. CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i> . CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.
Competențe transversale:
CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale. CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de

drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în urma audierii cursului Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal în cadrul unității de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia dreptului penal;
- să evidențieze lacunele existente în legislația Republicii Moldova în materia dreptului penal și să propună inițiative de modificare a acestora;
- să analizeze activitatea organelor competente în aplicarea sancțiunilor penale în Republica Moldova;
- să soluționeze spețe în domeniul dreptului penal aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să analizeze direcțiile de armonizare a legislației Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu;
- - să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului Individualizarea și aplicarea sancțiunilor de drept penal în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (lege penală, infracțiune, componență de infracțiune, activitate infracțională, răspundere penală, pedeapsă penală, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: Drept penal – partea generală I-II, Drept penal – partea specială, Drept procesual penal etc.

Teme de bază:

1. Abordări generale privind sancțiunile de drept penal
2. Particularitățile pedepsei penale
3. Categoriile pedepselor penale prevăzute de Codul penal al Republicii Moldova
4. Individualizarea pedepselor penale
5. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante în dreptul penal
6. Particularitățile aplicării pedepselor penale.
7. Măsurile de siguranță în dreptul penal.
8. Liberarea de pedeapsă penală.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, rezolvarea spețelor, etc..

Bibliografie selectivă:

1. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.128-129, 2002.
2. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004, publicat: 05.11.2010 în Monitorul Oficial Nr. 214-220 art Nr : 704. 28.
3. Boroș Al. Drept penal. Partea generală. Conform noului Cod penal 2017. Editura C.H.Beck, 2017.
4. Grama M., Botnaru S., Șavga A. ș.a. Drept penal. Partea Generală. Vol.I. Chișinău, 2012.
5. Lefterache L.V. Drept penal. Partea generală. Editia a 2-a. [Editura Hamangiu](#), 2018.
6. Pasca V. Studii de drept penal. București, 2011.
7. Popescu D. Noțiunea și natura juridică a circumstanțelor atenuante și a circumstanțelor agravante // Revista națională de drept, publicație științifico-practică, nr. 3, martie 2014.
8. Popescu D. Circumstanțele atenuante și agravante în dreptul penal al Republicii Moldova. Chișinău, 2015.
9. Nour V., Crușu S. Acțiunile de provocare din partea victimei. În: Probleme actuale de prevenire și combatere a criminalității. Anuar Științific. Ediția a VII-a, Academia „Ștefan cel Mare”. Chișinău, 2006.
10. Pascu I. ș. a., Drept penal. Partea generală, ed. a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2016.
11. Popescu D. Coraportul dintre circumstanțele atenuante și agravante și circumstanțele speciale - semne calificative și semne privilegiate ale componenței de infracțiune // Revista națională de drept, publicație științifico-practică, nr. 10, octombrie 2013.
12. Racu A. Individualizarea executării pedepsei penale privative de libertate: realități și perspective, Chișinău, 2015.
13. Spataru M., Nedelcu V. Unele particularități ale măsurilor de constrângere, reglementate de legea penală a Statelor Unite ale Americii și a Marii Britanii. În: Revista științifico-practică „Legea și viața”, nr.3 (303), 2017, martie, p.12-17, ISSN 1810-309X.
14. Spataru M. Unele reflecții privind dreptul infractorului la împăcare cu partea vătămată. În: Tradiție și inovare în cercetarea științifică: materialele COLLOQUIA PROFESSORUM din 12 octombrie 2018, ed. a VIII-a., Bălți, p.330, CZU:082:378.4(478)=00.
15. Spataru M. Les mesures de coercition à caractère éducatif dans la législation pénale de la Roumanie et de la République de Moldova. Lettre de l'Est, nr. 25, 2021, pe site – ul oficial al „Association Francophone des Chercheurs sur les Pays de l'Est” (AFCPE), https://dice.univ-amu.fr/sites/dice.univ-amu.fr/files/article/lettre_de_lest_25.pdf?fbclid=IwAR3GHm9_cw_YDU8j7XqzmJQkVMQ0MgLOYX3D4vAU-Eh-JqMB4oj44CBhoW6YE, p.33-39, ISSN électronique 2428-4718.
16. Streteanu F., Nitu D. Drept penal. Partea generală. Universul juridic, 2014.
17. Лопашенко Н. Общая часть уголовного права. Состояние законодательства и научной мысли. Санкт-Петербург, 2011.
18. Тогель С. Курс уголовной политики. О связи с уголовной социологией. Москва, 2010.
19. Шерстнева О. Краткий курс по уголовному праву. Общая часть. Москва, 2011.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Resocializarea infractorilor
Codul unității de curs în programul de studii: S.02.A.014
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 2
Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii. Resocializarea infractorilor est strâns corelată cu următoarele unități de curs: Criminologie: nivel aprofundat; Controlul și prevenirea criminalității; Sociologia devianței. Unitatea de curs <i>Resocializarea infractorilor</i> , parte componentă a subsistemului unităților de curs sus-menționate, își propune drept scop să familiarizeze masteranzii cu teoria și practica resocializării infractorilor din perspectiva experienței internaționale și naționale în domeniu mult mai profund și mai desfășurat, în comparație cu dimensiunile abordate în cadrul celorlalte unități de curs, parte componentă a subsistemului nominalizat.
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: Competențe profesionale: CP1, Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale; CP2, Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări șegislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei; CP3, Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului; CP4, Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i> ; CP5, valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual-penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat. Competențe transversale: CT1, Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei; CT3, valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.
Finalități de studii realizate la finele unității de curs: <i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> • să conceapă procesul de resocializare al infractorilor sistemic, ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc; • să identifice multiplele relații de intercondiționare dintre resocializarea infractorilor și celelalte componente ale vieții sociale; • să demonstreze importanța participării societății la procesul de resocializare a infractorilor în contextul integrării, în perspectivă, a Republicii Moldova, la Uniunea Europeană; • să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a diverselor manifestări ale procesului de resocializare a infractorilor; • să demonstreze eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare a fenomenului complex al resocializării; • să conștientizeze necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema înțelegerii spiritului legii și aplicării corecte a acesteia.
Competențe prealabile: cunoașterea temeinică a științelor penale și criminologiei; capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; aplicarea principiilor, metodelor, tehnicilor și procedurilor fundamentale din dreptul public și privat; capacitatea de evaluare adecvată a evenimentelor social-politice, economice, ideologice, culturale; capacitate de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret.
Teme de bază:
Curs: Resocializarea infractorilor supuși pedepsei cu închisoarea: aspecte teoretico-metodologice; resocializarea infractorilor în timpul executării pedepsei penale; reintegrarea socială a ex-deținuților: repere teoretico-metodologice; rolul instituțiilor din comunitate în reintegrarea socială a ex-deținuților; criza detenției: alternative la detenție; resocializarea persoanelor supuse pedepsei cu închisoarea în unele țări. Semniarii: principii, etape și sub-etape ale procesului de resocializare a persoanei supuse pedepsei cu închisoarea; subcultura penitenciară și influența ei asupra resocializării condamnaților; adaptarea socială-condție esențială a reînșertiei sociale a ex-deținuților; rolul asistentului social/consilierului de probațiune în resocializare infractorului și reintegrarea ex-deținuților în societate; particularitățile resocializării minorilor delincvenți; alternative la detenție; metodologia cercetărilor empirice în domeniul resocializării infractorilor.
Strategii de predare – învățare. În predare. Prelegerea, prelegerea-dezbaterea, explicația, problematizarea, studii de caz, conversația euristică etc. La seminarii: dezbaterea, eseul, referatul, problematizarea, studiu de caz, comparația, modelarea, proiectul investigației sociologice.
Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.

Bibliografie selectivă:

1. Cojocaru V., Zaharia V., Cepraga I., Adam Iu., Vulpescu A., Pregătirea pentru liberare a deținuților. - Ch. „Cu drag” SRL, 2009 ;
2. Prițcan V., Gribincea T., Moraru-Chilimar R., Cojocaru A., Fiscuci C., Popa V., Dumbrăveanu V., Lungu V., Popovici M., Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție. Ghid practic, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2007;
3. Dolea I., Zaharia V., Ardeleanu D., Cepraga I., Șarban S., Capacități și abilități de reintegrare socială a deținuților. Cercetare sociologică. - Institutul de Reforme Penale – Ch. „Bons Offices” SRL, 2009;
4. Институт ресоциализации осужденных: состояние, проблемы и перспективы развития. Сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции 26-27 октября 2017 года. Киров, 2017.
5. Criminologie generală: man./Octavian Pop, Gheorghe Neagu. Ch.: Angela Levința, 2005 (Tipog. Elena V.I.).

FIȘA UNITĂȚII DE CURS**Garantarea drepturilor omului în caz de asistență juridico-penală internațională****Codul unității de curs în programul de studii:** S.03.O.015**Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs:** 0421 Drept**Facultatea responsabilă de unitatea de curs:** Facultatea de Drept și Științe sociale**Catedra responsabilă de unitatea de curs:** Catedra de drept**Număr de credite ECTS:** 5**Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs:** anul II, semestrul 3**Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.**

Dezvoltarea fără precedent a relațiilor internaționale în societatea contemporană a fost însoțită de o creștere fără precedent a criminalității internaționale prin proliferarea unor forme ale criminalității organizate pe teritoriul mai multor state. În aceste condiții, a apărut necesitatea cooperării între state pentru predarea sau primirea persoanelor care au săvârșit infracțiuni pe teritoriul unui stat, refugiindu-se apoi în alt stat în vederea evitării urmăririi penale, judecării sau executării pedepsei. Or, în vederea unei juste soluționări a unei cauze cu elemente de extranietate sunt necesare metode corespunzătoare și legale de cooperare judiciară internațională, unde nu în ultimul rând trebuie să se pună un accent dur pe și respectarea drepturilor omului. Cooperarea și asistența judiciară internațională în materie penală și garantarea drepturilor omului în cadrul ei constituie o provocare de mare actualitate în domeniul dreptului, atât datorită importanței, cât și complexității pe care le implică, cu consecințe pe plan național și internațional. Prin întregul său conținut, cursul are menirea de a contribui la înțelegerea și aplicarea corectă a reglementărilor referitoare la exercitarea și garantarea drepturilor omului în cazul asistenței juridico-penale internaționale. Asistența juridică penală internațională reprezintă un domeniu extrem de important în cadrul cooperării internaționale între statele lumii. Colaborarea penală internațională constă în asistența pe care organele judiciare dintr-un stat o acordă în cursul procesului penal organelor judiciare din statul în care are loc activitatea judiciară și care constă în efectuarea, predarea sau comunicarea unor acte procedurale necesare soluționării acelei cauze, cum ar fi: extrădarea reciprocă a infractorilor refugiați pe teritoriul lor; transferul reciproc de proceduri în materie penală; transferul reciproc al persoanelor condamnate; recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine etc. În contextul integrării europene și tendinței de aliniere la exigențele europene în domeniul dreptului, se impune necesitatea studierii acelor garanții oferite persoanei în cadrul asistenței juridice penale internaționale.

Drepturile omului reprezintă principalele condiții care permit fiecărei persoane să-și dezvolte și să aplice cât mai eficient calitățile sale fizice, intelectuale, morale, socioafective și spirituale. Drepturile decurg din aspirația tot mai pronunțată a omenirii la o viață în care să fie respectată și protejată demnitatea și valoarea fiecărui individ. Problematika drepturilor omului este actuală și complexă în lumea contemporană, fiind frecvent subiectul dezbaterilor la nivel național și internațional. Scopul disciplinei este analiza propriu-zisă a legii procesual-penale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ceea ce contribuie la formarea de specialiști, cu o largă viziune europeană asupra problemelor legalității respectării drepturilor omului în activitatea de asistență juridică penală internațională.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:**Competențe profesionale:**

CP2. Utilizarea cunoștințelor teoretice, a metodelor și procedurilor moderne specifice domeniului dreptului omului în activitatea practică și de cercetare.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor din domeniul drepturilor omului, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP5. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul drepturilor omului în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil: să cunoască principalele forme de asistență juridică penală internațională și să le identifice; să numească sursele de reglementare juridică; să interpreteze prevederile legislative și convenționale de bază în domeniu; să descrie conținutul garanțiilor oferite persoanelor în caz de asistență juridică penală internațională.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, justiție, funcție procesual-penală, acuzare, apărare, jurisdicție, apărarea drepturilor, drept material, drept procedural ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: drept penal, drept procesual penal, protecția juridică a drepturilor omului, drept constituțional etc..

Teme de bază:

Considerații generale privind cooperarea judiciară internațională în materie penală. Sursele de reglementare ale asistenței juridice penale internaționale. Principiile cooperării judiciare internaționale în materie penală. Formele cooperării judiciare internaționale în materie penală. Extradarea pasivă. Extradarea activă. Mandatul european de arestare. Executarea mandatului european de arestare. Emiterea mandatului. Cooperarea organelor de poliție judiciară (INTERPOL, EUROPOL). Comunicarea actelor procedurale și citarea martorilor, experților și a persoanelor urmărite. Efectuarea de comisii rogatorii internaționale. Transferul procedurilor penale. Transferul persoanelor condamnate. Recunoașterea hotărârilor penale ale instanțelor judecătorești străine.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, bilete de examinare.

Bibliografie selectivă:

1. Convenția europeană de extradare din 13.12.57 //Tratate internaționale 1/318, 1998.
2. Declarația universală a drepturilor omului (10.12.1948).
3. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (4.11.1950).
4. Regulile standardelor minimale de tratare a deținuților (1955).
5. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
6. Convenția împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
7. Principiile generale, privitor la independența organelor judecătorești (1985).
8. Declarația principiilor generale ale justiției pentru victimele infracțiunilor și abuzurilor de putere (1985).
9. Regulile standardelor minimale al ONU privitor la efectuarea justiției în privința infractorilor minori (1985).
10. Convenția despre drepturile copilului (1989).
11. Convenția europeană despre colaborarea reciprocă privind asistența juridică internațională în materie penală și protocolul ei (1959).
12. Convenția europeană despre valabilitatea internațională a sentințelor pe cauzele penale (1970).
13. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
14. Codul de procedură penală a Republicii Moldova. Publicat: 07.06.2003 în: Monitorul Oficial, nr. 104-110 art. 447..
15. Legea cu privire la activitatea operativă și de investigații, nr. 727 din 16.12.1999.
16. Legea cu privire la securitatea de stat a părții vătămate, martorilor și altor persoane, care au colaborat în procesul penal, nr.1458 din 28.01.1998.
17. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală. nr. 371 din 01.12.2006.
18. Abraham P., Derșidan E. Dicționar de termeni juridici uzuali. – București: Național, 2000.
19. Anghel I.M. Tratatul internațional și dreptul intern. – București: Lumina Lex, 1999.
20. Istrate I. Libertatea persoanei și garanțiile ei procesual-penale. – Craiova, 1984.
21. Manual de drept procesual penal. Partea specială. Vol. II. Dolea I., Vîzdoagă D., Sedlețchi I., Ursu S. Chișinău: Universitatea de Stat din Moldova, 2006.
22. Neagu Ion. Drept procesual penal. Tratat. – București: Global Lex, 2002.
23. Neagu N. Cooperarea judiciară internațională în materie penală. Ed. Universul Juridic. București, 2012.
24. Radu F. R. Cooperare judiciară internațională și europeană în materie penală. Ed. C. H. BECK. București, 2008.
25. Васильев Ю, Институт выдачи преступников (экстрадиции) в современном международном праве. Изд. Современная экономика и право. М., 2003.
26. Сафаров Н. Экстрадиция в международном уголовном праве. Изд. Волтерс Клувер. М., 2005.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Expertiza judiciară

Codul unității de curs în programul de studii: S.03.O.016

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul II, semestrul 3

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

De frecvente ori, organele judiciare sunt puse în fața unor probleme pe care nu le pot rezolva singure,

pentru aceasta fiind necesare cunoștințele unor specialiști din diverse. Nici organului de urmărire penală și nici judecătorilor nu li se poate cere să posedă cunoștințe de specialitate în toate domeniile științei și ale tehnicii, pentru a lămurii personal chestiunile care solicită asemenea cunoștințe. De altfel, se apreciază că este preferabil ca lămurirea unor asemenea chestiuni să fie făcută de o persoană care nu are calitatea judiciară oficială, deoarece concluziile acestor persoane pot fi probe în proces, în timp ce cunoștințele personale ale polițistului, ale procurorului sau ale judecătorului pot fi doar argumentate în susținerea unei soluții, și nu probe judiciare. În acest sens, legea le permite pentru descoperirea adevărului, în unele situații chiar le obligă, să recurgă la concursul specialiștilor. Astfel că, ori de câte ori pentru lămurirea unor împrejurări necesare elucidării cauzei, organele judiciare au nevoie de părerea unor persoane care au cunoștințe de specialitate, vor numi unul sau mai mulți experți, stabilind în același timp problemele nelămurite asupra cărora aceștia trebuie să se pronunțe. Cerința esențială, de ordin deontologic, în efectuarea expertizelor judiciare o reprezintă corectitudinea și probitatea profesională. Considerăm necesară această precizare, deoarece, prin rezonanța lor în procesul judiciar, deși nu au o valoare probantă superioară altor mijloace de probă, concluziile expertizelor judiciare pot influența pozitiv sau negativ soluțiile pronunțate de către instanțele de judecată. Recurgerea la expert este în prezent un procedeu curent și aceasta, din diverse rațiuni. Mai întâi, complexitatea crescândă a cauzelor penale obligă jurisdicțiile penale să apeleze, mai frecvent decât altă dată, la experți. Frecvența recurgerii la experți ține de evoluția justiției penale înseși. Intervenția cvasi-sistematică a experților este incostabil legată de progresele științifice și tehnice.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului Expertiza judiciară în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia expertizelor judiciare;
- să analizeze ponderea aplicării expertizelor judiciare în procesul descoperirii și cercetării faptelor infracționale;
- să evidențieze lacunele existente în activitatea organelor de expertiză judiciară din Republica Moldova;
- să soluționeze spețe în domeniul dispunerii și efectuării expertizelor judiciare;
- să perceapă direcțiile de perfecționare a aplicării expertizelor judiciare în procesul cercetării infracțiunilor;
- să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului Expertiza judiciară în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (proces penal, tehnică criminalistică, tactică criminalistică, metodologia criminalistică, identificarea și diagnostică criminalistică etc.).

Teme de bază:

Considerații generale privind expertiza judiciară. cadrul juridic în domeniul expertizelor judiciare. Principiile de activitate în domeniul expertizelor judiciare. Obiectul de cercetare al expertizelor judiciare. Locul și condițiile efectuării expertizei judiciare. Efectuarea expertizei judiciare în cadrul instituției publice de expertiză judiciară. Efectuarea expertizelor judiciare asupra persoanelor. Tipuri de expertize judiciare. categorii de expertize judiciare. Raportul de expertiză judiciară. Aprecierea raportului de expertiză. Expertul judiciar. Răspunderea expertului judiciar. Competența funcțională în domeniul expertizei judiciare. Colaborarea internațională în activitatea de expertiză judiciară.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, realizarea orgelor practice în condiții de laborator.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, lucrări în cadrul laboratoarelor specializate, rezolvarea spețelor, simularea acțiunilor de urmărire penală etc..

Bibliografie selectivă:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova: Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.104-110/2003. În vigoare din 12 iunie 2003.
2. Legea Republicii Moldova „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, nr. 68 din 14.04.2016. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 157-162/316 din 10.06.2016.
3. Argeșanu I. Criminalistica și medicina legală în slujba justiției. Vol. I. Ed. LUMINA LEX. București, 2008.
4. Beliș VI., Dragomirescu V. Medicina legală. Ed. Teora. București, 2011.
5. Ciobanu P. Criminalistica. Ed. Universul Juridic. București, 2017.
6. Doraș S. Criminalistica. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2011.
7. Gheorghită M. ș.a. Ghid de expertize judiciare. Chișinău, 2005.
8. Gheorghită M. Tratat de criminalistică. Chișinău, USM, 2017.
9. Groza I., L, Astărăstoae V. Introducere în medicina legală pentru juriști. Ed. C. H. BECK. București, 2007.
10. Odagiu Iu., Luchin L., Expertize judiciare. Academia „Ștefan cel Mare” a MAI. Chișinău, 2011.
11. Radu C., Drăghici P., Ioniță M. Expertizele mijloc de probă în procesul penal. Ed. Tehnică. București, 2000.
12. Ruiu M., Stancu Em. Criminalistica. Tehnici de investigare traseologică. Ed. Universul Juridic. București, 2016.
13. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика. Изд. НОРМА. М., 2016.
14. Кудрявцев И. А. Комплексная судебная психолого-психиатрическая экспертиза (научно-практическое руководство). Изд-во Моск, ун-та. М., 2009.
15. Назаров В. Судебная экспертиза (экспертология). Учебное пособие. Оренбург 2007.
16. Справочник следователя. Практическая криминалистика: подготовка и назначение экспертиз: Практическое пособие. Вып. 3. Изд. ПРИОР. М., 2012.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS
Probatoriul în procesul penal

Codul unității de curs în programul de studii: S.03.O.016

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul II, semestrul 3

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

Probatoriul ocupă un loc central în procesul penal. Pentru a lua o hotărâre care va influența viața unei persoane magistratul trebuie să cunoască pe deplin realizarea tuturor împrejurărilor cauzei și să fie convins că soluția pe care o adoptă este singura corectă. Or această decizie – de a trimite sau nu în judecată, ori de a condamna sau achita o persoană – este fundamental determinată de probatoriu. Desigur că răspunderea organului judiciar în funcția sa de administrare a justiției este pe măsura importanței și a complexității muncii pe care o desfășoară. De acuratețea cu care magistratul va ști să conducă probatoriul în procesul penal și de sinceritatea și spiritul de răspundere cu care va aprecia toate probele înfățișate va depinde, în mod direct, justețea hotărârii sale finale, cu toate implicațiile sale. Vinovăția sau nevinovăția celui suspectat că ar fi comis o faptă penală nu poate reieși decât din probe. Pe cale de consecință, însuși scopul procesului penal este acela ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie sancționată conform legii și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, poate fi atins sau, dimpotrivă, eludat, în funcție de atenția și corectitudinea cu care cel în drept să o facă se achită de dificila sarcină pe care i-a încredințat-o legiuitorul în raport cu probatoriul în cauzele penale. Este evident că anume aceste momente evidențiază importanța și rolul acestui curs în formarea specialiștilor.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză continuă a legislației penale, procesual penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice din perspectiva exigențelor statului de drept..

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului Probatoriul în procesul penal în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia probatoriului procesual-penal;

<ul style="list-style-type: none"> • să analizeze activitatea organelor judiciare competente în materia probatorului în procesul penal; • să evidențieze lacunele existente în legislația procesual-penală Republicii Moldova în materia probatorului și să propună inițiative de înlăturare a acestora; • să soluționeze spețe în materia probatorului procesual-penal, aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul; • să perceapă direcțiile de armonizare a legislației Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu; • să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului Probatoriul în procesul penal în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat
<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu de drept, raporturi juridice, apărarea drepturilor, probe, probatoriu, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: drept procesual-penal, criminalistică, activitate specială de investigații etc.</p>
<p>Teme de bază:</p> <p>Considerații generale privind probatoriul în procesul penal. Definiția probelor. Sisteme de reglementare a probelor. Obiectul și conținutul probei. Faptele și împrejurările ce trebuie dovedite (Obiectul probatorului). faptele și împrejurările care nu trebuie dovedite (dispensa de probă). Regula probei din auzite. Clasificarea probelor. Cerințele înaintate față de probe. Sarcina probei și punerea ei în acord cu principiul prezumției de nevinovăție. Administrarea probelor. Aprecierea probelor. Comunicarea probelor. Mijloacele de probă și procedeele probatorii.</p>
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor.</p>
<p>Bibliografie selectivă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003. 2. Legea Republicii Moldova „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, nr. 68 din 14.04.2016. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 157-162/316 din 10.06.2016. 3. Boroi A., Negruț G. Drept procesual penal. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020. 4. Ciobanu A., Ciobanu P., Manea T. Noul Cod de procedură penală adnotat. Ed. Rosetti. București, 2019. 5. Dolea I. Drepturile persoanei în probatoriul penal. Conceptul promovării elementului privat. Chișinău: Cartea Juridică, 2009. 6. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2016. 7. Jidovu N. Drept procesual penal. Ediția 2. Ed. C. H. BECK. București, 2007. 8. Mateuț Gh. Tratat de procedură penală. Partea generală. Vol. II. Ed. C. H. BECK. București, 2012. 9. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea generală. În lumina noului Cod de procedură penală. Ed. Universul Juridic. București, 2014. 10. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea generală. Ediția a III-a. Ed. Universul Juridic. București, 2021. 11. Păvăleanu V. Drept procesual penal. Ed. Pro Universitaria. București, 2019. 12. Sava A. Aprecierea probelor în procesul penal. Ed. Junimea. Iași, 2002. 13. Theodoru Gr., Chiș I.-P. Tratat de drept procesual penal. Ediția a 4-a. Ed. Hamangiu. București, 2020. 14. Volonciu N., Vasiliu A., Gheorghe R. Noul Cod de procedură penală adnotat. partea specială. Analiză comparativă, noutăți, explicații, comentarii. Ed. Universul Juridic. București, 2016. 15. Бурданова С. В. Поиски истины в уголовном процессе. СПб: Юридический Центр Пресс, 2003. 16. Уголовный процесс. Под ред. И. Л. Петрухина. Изд. ПРОСПЕКТ. М. 2001.

<p>FIȘA UNITĂȚII DE CURS Procedurile speciale în procesul penal</p>
<p>Codul unității de curs în programul de studii: S.03.A.017</p>
<p>Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept</p>
<p>Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale</p>
<p>Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept</p>
<p>Număr de credite ECTS: 5</p>
<p>Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul II, semestrul 3</p>

Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.

Urmărind să realizeze o reglementare unitară a desfășurării procesului penal, actuala legislație conține dispoziții aplicabile în mod obișnuit în rezolvarea oricărei cauze penale, aceste dispoziții alcătuind procedura de drept comun în materia procesual-penală. Normele de drept cuprinse în Partea generală a Codului de procedură penală și normele de drept care reglementează urmărirea penală, judecata și executarea hotărârilor penale cuprinse în Partea specială a codului sunt prevăzute a fi aplicate în toate cauzele penale, fără deosebire de tipul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de vârstă, profesia și statutul juridic al celor care le-au săvârșit. În concepția legiuitorului, aceste norme juridice, aplicabile oricăror cauze penale, sub denumirea de *procedura de drept comun* sau *procedura obișnuită*, sunt de natură să asigure cel mai bine aflarea adevărului în fiecare cauză penală și soluționarea acestora potrivit legii. Ca urmare, procedura obișnuită sau de drept comun reprezintă cadrul normal al desfășurării procesului penal. Practica legislativă din cele mai multe țări a cunoscut însă și așa-numitele „proceduri speciale” de urmărire și de judecată în acele cazuri în care există factori care să justifice urgentarea desfășurării procesului penal, garanții speciale în vederea ocrotirii unor categorii de infractori, solemnitatea corespunzătoare inculpaților cu funcție de răspundere în stat etc. Ca urmare, a apărut practica legiferării unor proceduri speciale, cu elemente derogatorii de la procedura obișnuită. Astfel, în anumite situații, pentru atingerea scopului legii penale și a celei procesual penale, se impune adoptarea unui regim procesual cu caracter special aplicabil numai la rezolvarea anumitor cauze penale. Normele juridice care alcătuiesc procedurile speciale au o arie limitată de aplicare și constituie derogări de la procedura obișnuită, care reprezintă cadrul normal al desfășurării procesului penal.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:**Competențe profesionale:**

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarului programului.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză continuă a legislației penale, procesual penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului Procedurile speciale în procesul penal în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze legislația în vigoare în materia procedurilor speciale în procesul penal;
- să analizeze activitatea organelor judiciare competente în materia procedurilor speciale în procesul penal;
- să evidențieze lacunele existente în legislația procesual-penală Republicii Moldova în materia procedurilor speciale și să propună inițiative de înlăturare a acestora;
- să soluționeze spețe în materia procedurilor speciale în procesul penal, aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să perceapă direcțiile de armonizare a legislației procesual-penale a Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu;
- să dezvolte competențele obținute în urma audierii cursului Procedurile speciale în procesul penal în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu de drept, raporturi juridice, apărarea drepturilor, probe, probatoriu, procedură, răspundere juridică ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: drept penal, drept procesual-penal, drept civil, drept procesual civil, drept execuțional penal, criminalistică, etc.

Teme de bază:

Considerații generale privind procedurile speciale. Clasificarea procedurilor speciale în procesul penal. Procedura în cauzele privind minorii. Procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical. Procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției. Procedura de suspendare condiționată a urmăririi penale și de liberare de răspundere penală. Procedura de urmărire și judecare a unor infracțiuni flagrante. Procedura privind urmărirea penală și judecarea cauzelor privind ionfracțiunile săvârșite de persoanele juridice. Procedura de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești. Procedura de restabilire a documentelor judecătorești dispărute. Asistența juridică internațională în materie penală.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc..

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor.

Bibliografie selectivă:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003.
2. Boroi A., Negruț G. Drept procesual penal. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
3. Ciobanu A., Ciobanu P., Manea T. Noul Cod de procedură penală adnotat. Ed. Rosetti. București, 2019.
4. Crișu A. Drept procesual penal. procedurile speciale. Ed. ALL BECK. București, 2004
5. Dolea I., Roman D., Vizdoagă T, Sedlețchi Iu. ș.a. Drept procesual penal. Ed. Cartier Juridic. Chișinău, 2005..
6. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2016.
7. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ediția a 2-a. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2020.
8. Iugan A. V. Acordul de recunoaștere a vinovăției. Ed. Universul Juridic. București, 2015.
9. Jidovu N. Drept procesual penal. Ediția 2. Ed. C. H. BECK. București, 2007.
10. Neagu N. Cooperarea judiciară internațională în materie penală. Ed. Universul Juridic. București, 2012.
11. Neagu I., Damaschin M. Tratat de procedură penală. Partea specială. Ediția a III-a. Ed. Universul Juridic. București, 2021.
12. Păvăleanu V. Drept procesual penal. Ed. Pro Universitaria. București, 2019.
13. Theodoru Gr., Chiș I.-P. Tratat de drept procesual penal. Ediția a 4-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
14. Volonciu N., Vasiliu A., Gheorghe R. Noul Cod de procedură penală adnotat. partea specială. Analiză comparativă, noutăți, explicații, comentarii. Ed. Universul Juridic. București, 2016.
15. Гриненко А. В. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации. Изд. ЭКСМО. М., 2006.
16. Уголовный процесс. Под ред. И. Л. Петрухина. Изд. ПРОСПЕКТ. М. 2001.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS***Drept penal internațional*****Codul unității de curs în programul de studii:** S.03.A.018**Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs:** 0421 Drept**Facultatea responsabilă de unitatea de curs:** Facultatea de Drept și Științe sociale**Catedra responsabilă de unitatea de curs:** Catedra de drept**Număr de credite ECTS:** 5**Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs:** anul II, semestrul 3**Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.**

Ultimul deceniu al secolului al XX-lea s-a caracterizat printr-o veritabilă schimbare în toate domeniile economico-sociale, a gândirii și a modului de viață. Asistăm, astfel, la un fenomen al globalizării comerțului, al piețelor financiare, al protecției mediului înconjurător, al drepturilor omului etc. Această tendință a provocat două rezultate simultane: *primul* - dispariția limitelor dintre național, regional și internațional și *al doilea* - întrepătrunderea problemelor politice, economice și sociale, pînă la punctul de a nu mai fi posibil să fie separate. În cadrul acestei tendințe, globalizarea s-a extins și în sfera criminalității. Crima organizată a îmbrăcat un aspect mondializat aducînd atingere siguranței publice, umbrind suveranitatea statelor și tulburînd buna desfășurare a activității instituțiilor economice, politice și sociale.

În condițiile în care integrarea în diferite sfere ale relațiilor internaționale a devenit o tendință prioritară, efortul comun al comunității internaționale în domeniul combaterii criminalității poate fi considerat cu siguranță, una dintre prioritățile cooperării internaționale. Necesitatea reglementării juridice a cooperării statelor în lupta contra criminalității este determinată în primul rînd de caracterul deosebit al infracțiunilor internaționale, care periclitează atît unele state, cît și comunitatea internațională în ansamblu și, într-al doilea rînd, de necesitatea de a perfecționa tratatele internaționale în materia activității statelor de prevenire și contracarare a activităților infracționale la nivel național. În procesul cooperării statele soluționează asemenea probleme importante cum ar fi armonizarea calificării infracțiunilor care prezintă pericol pentru mai multe state, coordonarea măsurilor pentru prevenirea și reprimarea lor, realizarea jurisdicției asupra infractorilor, asistența juridică în materie penală. Atingerile frecvente aduse unor valori ce privesc comunitatea internațională sau interesele mai multor state, precum și apariția criminalității organizate ce depășește granițele naționale, au dus la necesitatea creării și dezvoltării dreptului penal internațional ca un ansamblu de norme internaționale - conventionale sau cutumiare - stabilite sau acceptate de state, în baza cărora este organizată incriminarea și reprimarea infracțiunilor comise de state sau de indivizi prin care se aduce atingere unor interese fundamentale ale comunității internaționale. Unitatea de curs „Dreptul penal internațional” are scopul de a oferi masteranzilor cunoștințe temeinice în materia prevenirii și combaterii infracțiunilor internaționale, a asistenței juridico-penale internaționale și a jurisdicției penale internaționale (ad-hoc și permanentă). De asemenea, această unitate de curs urmărește să scoate în relief particularitățile, realizările, dificultățile, lacunele cooperării internaționale a statelor în vederea reprimării infracțiunilor internaționale, astfel ca masteranzii la finele cursului să poată analiza și argumenta realizările și problemele în materie și să elaboreze recomandări concrete în vederea soluționării acestora, inclusiv în ce privește eficientizarea cooperării internaționale a Republicii Moldova în materie penală.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:**Competențe profesionale:**

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual - penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului de *Drept penal internațional* în practică și în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze și să interpreteze normele dreptului penal internațional;
- să evidențieze neconcordanțele între reglementările naționale și cele din cadrul dreptului internațional în domeniu;
- să soluționeze spețe în domeniul dreptului penal internațional aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să dezvolte competențele obținute prin cursul de *Drept penal internațional* în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat;
- să perceapă sensul și direcțiile de armonizare a dreptului Republicii Moldova cu normele internaționale universale și regionale în domeniu;ă
- să formuleze propuneri de *lege ferenda* în vederea racordării legislației interne la standardele internaționale și europene.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal, drept procesual penal, criminologie, etc.

Teme de bază:

Caracteristica generală a dreptului penal internațional. Infracțiunile internaționale. Răspunderea internațională penală. Crimele internaționale. Infracțiunile internaționale comise de către persoane particulare. Jurisdicția internațională penală (ad-hoc și permanentă). Asistența juridico-penală internațională.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.

Bibliografie selectivă:

1. *Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, din 17 iulie 1998* [online] [citat 10.02.2021]. Disponibil: <https://www.legal-tools.org/doc/759f54/pdf/>.
2. Barbăneagră A., Gamurari V. Crimele de război. Chișinău, 2008.
3. Crețu V. Drept Internațional Penal. București: Tempus, 1996.
4. Geamănu Gr. Drept internațional penal și infracțiunile inter naționale. București, 1978
5. Diaconu D. Curtea penală internațională. Istorie și realitate. București: Editura All Beck, 2000
6. Balan O., Burian A. Drept internațional public. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2003.
7. Balan O., Rusu V. Drept internațional umanitar. Chișinău, 2003.
8. Ascensio H., Decaux E., Pellet A. Droit international penal. Paris: Pedone, 2000.
9. Țarălungă V., Faigher A. Reglementarea internațională a unor forme tradiționale și noi de asistență juridică internațională în materie penală. În: Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale. 2017, nr. 4 (vol.12), p. 539-558.
10. Țarălungă V., Faigher A. Unele particularități ale instituției extrădării: aspecte reglementate de dreptul internațional. Materialele Conferinței internaționale științifico-practice "Știința juridică în condițiile de integrare europeană a Ucrainei și Moldovei: repere moderne de dezvoltare juridică", Chișinău, 24-25 martie 2017. p. 295-304.
11. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право. Юридический Центр Пресс. СПб, 2003.
12. Кибальник А. Г., Соломоненко И. Г. Преступления против мира и безопасности человечества. Юридический Центр Пресс. СПб, 2004.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Urmărirea penală
Codul unității de curs în programul de studii: S.03.A.019
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul II, semestrul 3
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Urmărirea penală, ca primă fază a procesului penal, are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată. Or, segmentul procesual al activității judiciare penale a căpătat în reglementările procedurale moderne o pondere tot mai sporită. Pornind de la formule arhaice ale rezolvării litigiului penal, în modalități puțin diferențiate față de procedurile de tip privat, odată cu trecerea timpului importanța mecanismelor care premerg judecarea cauzelor a devenit o necesitate tot mai pronunțată. Faptul că această activitate premergătoare judecării are forme și denumiri deosebite este mai puțin relevant. Împrejurarea că poartă denumirea de urmărire penală, cercetare, anchetă, investigație, prime cercetări, instrucție etc. nu schimbă cu nimic necesitatea ca ea să fie o componentă obiectiv obligatorie a procesului penal și să se regăsească în cuprinsul tuturor momentelor juridice edictate în materie, cel puțin în ultimele două secole. Pornind de la momentul sesizării organului de urmărire penală până la trimiterea în judecată a inculpatului, majoritatea activităților judiciare concrete se desfășoară în condiții specifice, de multe ori diferite de cele din timpul judecării. Dacă judecata, ca fază procesuală, este declarată prin texte exprese, peste tot, ca fiind publică, contradictorie, nemijlocită și orală, aceste caracteristici au înlăturări sau restrângeri mai mult sau mai puțin pronunțate la urmărirea penală și nicio legislație din lume nu le consacră ca atare pentru faza respectivă. Judecata în ședință publică, cu prezența părților, cu dezbateri orale și contradictorii, implică cunoașterea faptelor și a persoanelor supuse judecării lor. Or, de cele mai multe ori, în momentul descoperirii unei infracțiuni se cunosc prea puține date despre împrejurările în care a fost săvârșită o faptă și despre persoana făptuitorului, iar în complet de judecată desfășurându-se, judecata în ședință nu are condițiile necesare să le lămurească. Urmărirea penală, prin modul în care este reglementată desfășurarea ei, răspunde acestor cerințe, organele de urmărire penală acționând în mod permanent și operativ pe urmele infractorilor, intervenind cu cea mai mare eficiență pentru descoperirea și prinderea lor, pentru strângerea probelor care să le dovedească vinovăția. Actualitatea cursului și integrarea acestuia în programul de studii rezidă în satisfacerea nevoii de acoperire a acestui segment judiciar care nu a fost examinat suficient în literatura de specialitate. Ponderea principală a unității de curs este să se focalizeze în perimetrul urmăririi penale, ținându-se cont de faptul că instituțiile juridice ale urmăririi penale nu pot fi bine conturate și înțelese, făcându-se abstracție de implicațiile practice ale solosirii tuturor tacticilor și tehnicilor din domeniul științelor penale, ale criminologiei și criminalisticii.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p>Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale, criminologiei și criminalisticii, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale, criminologiei și criminalisticii.</p> <p>CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.</p> <p>CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i>.</p> <p>CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației procesual - penale și a practicii judiciare în materia urmăririi penale</p> <p>CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale, criminologiei și criminalisticii.</p> <p>Competențe transversale:</p> <p>CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale, criminologiei și criminalisticii în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p>CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.</p> <p>CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.</p>

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:*La finele cursului masterandul va fi capabil:*

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul cursului *Urmărirea penală* în practică și în cadrul altor unități de curs;
- să analizeze și să interpreteze normele dreptului procesual-penal în materia urmăririi penale;
- să evidențieze neconcordanțele între reglementările naționale și cele din cadrul dreptului internațional în domeniu;
- să soluționeze spețe în domeniul dreptului procesual penal aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să dezvolte competențele obținute prin cursul *Urmărirea penală* în cadrul studiilor la ciclul III, studii superioare de doctorat;
- să perceapă sensul și direcțiile de armonizare a dreptului procesual-penal al Republicii Moldova cu normele internaționale universale și regionale în domeniul urmăririi penale;
- să formuleze propuneri *de lege ferenda* în vederea racordării legislației interne la standardele internaționale și europene în materia urmăririi penale.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, planificare, infracțiune, tactică, metodică, infracțiune, fază a procesului, funcție procesual-penală ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: drept penal, drept procesual penal, criminalistică, criminologie, etc.

Teme de bază:

Noțiuni generale referitoare la urmărirea penală ca fază a procesului penal. Sesizarea organului de urmărire penală. Verificarea sesizărilor și hotărârile organului de urmărire penală. Caracteristica generală a urmăririi penale. Condițiile generale ale urmăririi penale. Desfășurarea urmăririi penale. Punerea sub învinuire și înaintarea acuzației. Soluții care afectează continuitatea urmăririi penale și a procesului. Terminarea urmăririi penale și trimiterea cauzei în judecată. Particularitățile urmăririi penale în unele categorii de cauze penale. Controlul de către procuror al legalității la faza urmăririi penale.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control.

Bibliografie selectivă:

1. Codul de procedură penală al RM: Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003.
2. Legea Republicii Moldova privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr. 333 din 10.11.2006.// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 195-198 din 22.12.2006.
3. Bercheșan V. Cercetarea penală. Îndrumar complet de urmărire penală. Ed. ICAR. București, 2002.
4. Boroi A., Negruț G. Drept procesual penal. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
5. Ciobanu A., Ciobanu P., Manea T. Noul Cod de procedură penală adnotat. Ed. Rosetti. București, 2019.
6. Crișu A. Drept procesual penal. Conform noului Cod de procedură penală. Ediția a 2-a. Ed. Hamangiu. București, 2020.
7. Dolea I., Roman D. Pornirea și extinderea procesului penal. Chișinău, USM, 2000.
8. Dolea I., Roman D., Sedlețchi Iu, Vizdoagă T. ș.a. Drept procesual penal. Ed. Cartier Juridic. Chișinău, 2005.
9. Dolea I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ. Ediția a 2-a. Ed. Cartea Juridică. Chișinău, 2020.
10. Lichii B. Urmărirea penală. Centrul de Instruire a Judecătorilor și Centrul de Drept. Chișinău, 2000.
11. Osoianu T., Andronache A., Orîndaș V. Urmărirea penală. Ed. Elena V.I. Chișinău, 2005.
13. Osoianu T., Ostavciuc D. Urmărirea penală. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2021.
14. Ostavciuc D. Sesizarea organului de urmărire penală. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2020.
15. Pinteș A., Pinteș D.-C., Bălănescu A. C. Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice. Ed. Universul Juridic. București, 2017.
16. Zamfir V. Instituția învinuirii în procesul penal. Monografie. Ed. LEXON. Chișinău, 2018.
17. Zubco V., Șterbeț V., Avram M., Popovici T., Gurschi C., Tomuleț C. Ghidul judecătorului de instrucție. Ed. Cartier. Chișinău, 2007.
18. Глушков А. И. Уголовный процесс. Учебник. Изд. АКАДЕМИЯ. М., 2000.
19. Еникеев З. Д. Уголовное преследование. Издательство Башкирского государственного Университета. Уфа, 2000.
20. Комментарий к Уголовно-процессуальному Кодексу Российской Федерации. Ответственный редактор В. И. Радченко. Изд. Юрайт-Издат. М., 2006.
21. Уголовный процесс. Под ред. И. Л. Петрухина. Изд. ПРОСПЕКТ. М. 2001.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS**Calificarea infracțiunilor**

Codul unității de curs în programul de studii: S.03.A.020

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul II, semestrul 3
<p>Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii.</p> <p>Un rol important în procesul de adaptare a mijloacelor de apărare socială, în raport cu modificarea și evoluția relațiilor sociale, îl joacă teoria calificării infracțiunilor. În general, prin „aplicarea legii penale” se are în vedere adoptarea și fixarea deciziei privind prevederea (sau neprevăderea) circumstanțelor de fapt stabilite în norma penală corespunzătoare, precum și privind determinarea (sau nedeterminarea) măsurii cu caracter juridico-penal, care se conține în această normă. Aplicarea legii penale reprezintă prin sine o activitate multidirecțională a organelor de drept ce constă în soluționarea numeroaselor probleme. Aprecierea juridico-penală a faptei este constituită din două componente: delimitarea infracțiunii de alte fapte ilegale sau imorale și calificarea infracțiunii. În activitatea practică de aplicare a legii penale aceste două componente sînt îmbinate. Însă, în teoria dreptului penal ele sînt abordate separat. Importanța acestei divizări este condiționată de faptul că atestarea caracterului nepenal al faptei exclude necesitatea soluționării celorlalte probleme de drept penal. În opoziție, în ipoteza atestării caracterului penal al faptei apare necesitatea primară de a califica infracțiunea, adică de a stabili corespunderea acestei fapte semnelor unei componente de infracțiune concrete. Calificarea infracțiunii constituie fundamentul pentru stabilirea pedepsei, liberarea de răspundere și pedeapsă penală, aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter medical și educativ. Luînd în considerație cele menționate mai sus, constatăm că calificarea infracțiunilor. Scopul studierii acestei unități de curs constă în familiarizarea masteranzilor cu instituțiile de bază ale calificării infracțiunilor, baza juridică a calificării în procesul calificării infracțiunilor, calificarea unor forme speciale ale activității infracționale, calificarea pluralității de infracțiuni, precum și cu concurența normelor penale în procesul calificării infracțiunilor. În contextul formării profesionale, unitate de curs „Calificarea infracțiunilor” ocupă un loc determinant reieșind din faptul că viitorul specialist capătă abilități în vederea analizei, interpretării și aplicării corecte a normelor de drept penal. Calificarea infracțiunii este rezultatul unui proces lung de evaluare sau reevaluare a calificării inițiale, proces care este contradictoriu și privește atît temeiurile de drept, cît și temeiurile de fapt pe care se fundamentează calificarea cuprinsă în hotărîrea definitivă a instanței de judecată. La realizarea acestui proces contribuie inclusiv ofițerii de urmărire penală, procurorii și judecătorii, care acționează în formele și modalitățile prevăzute în normele dreptului penal și ale dreptului procesual penal, contribuind la asigurarea legalității pe planul dreptului penal material și procesual.</p>
<p>Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs:</p> <p>Competențe profesionale:</p> <p>CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.</p> <p>CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.</p> <p>CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.</p> <p>CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i>.</p> <p>CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat</p> <p>CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei</p> <p>Competențe transversale:</p> <p>CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.</p> <p>CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.</p> <p>CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.</p>
<p>Finalități de studii realizate la finele unității de curs:</p> <p><i>La finele cursului masterandul va fi capabil:</i> să aplice cunoștințelor obținute în cadrul cursului de calificarea infracțiunilor în cadrul altor discipline; să aplice cunoștințele teoretice acumulate în activitatea practică a organelor judiciare; să propună soluții de perfecționare a legislației autohtone prin prisma eficientizării activității organelor judiciare antrenate în activitatea de cercetare și examinare a cauzelor penale.</p>
<p>Competențe prealabile: Masterandul trebuie să cunoască conceptele de bază (principiu, izvor de drept, infracțiune, ș.a.) studiate în cadrul unităților de curs: teoria generală a dreptului, drept penal, drept penal aprofundat etc..</p>
<p>Teme de bază:</p> <p>Noțiunea și importanța calificării infracțiunilor. Legea penală – bază juridică a calificării infracțiunilor. Componenta de infracțiune și calificarea infracțiunilor. Semnele componente de infracțiune și importanța lor la calificare. Calificarea după elementele componente de infracțiunii. Calificarea concursului de infracțiuni. Calificarea infracțiunilor în cazul recidivei și repetării infracțiunii. Calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre două norme speciale. Calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre parte și întreg. Calificarea infracțiunilor în cazul activității infracționale neconsumate. Calificarea infracțiunilor săvîrșite prin participație.</p>
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea</p>

spețiilor..

Bibliografie selectivă:

1. Codul penal al Republicii Moldova: Legea Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.128-129. În vigoare din 12 iunie 2003.
2. Barbăneagră Al., Alecu Gh., Berliba V. ș.a. Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu. Centrul de Drept al Avocaților. Chișinău, 2009.
3. Brînză S., Stati V. Tratat de Drept penal. Partea Specială. Vol. I. Chișinău, 2015
4. Brînză S., Stati V. Tratat de Drept penal. Partea Specială. Vol. II. Chișinău, 2015
5. Copetchi S., Hadîrca Ig. Calificarea infracțiunilor: Note de curs. Chișinău, 2015.
6. Левицкий Г. *Квалификация преступлений*. Москва, 1978.
7. Парог А.И. *Квалификация преступлений по субъективным признакам*. Санкт-Петербург, 2003.
8. Соковых Ю.Ю. *Информатизация квалификации преступлений (теоретико-правовые аспекты)*. Москва, 1998.
9. Тарарухин С.А. *Установление мотива и квалификация преступления*. Киев, 1977.
Толкаченко А.А. *Теоретические основы квалификации преступлений*. Москва, 2004.
10. Уголовное право Российской Федерации. Часть Юбщая. Учебник. Под редакцией Н. И. Ветрова и Ю. И. Ляпунова. Изд. ЮРИСТЪ. М., 1997.

FIȘA UNITĂȚII DE CURS

Practica de specialitate

Domeniul de formare profesională: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 10

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul 2, semestrul III

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii:

Practica de specialitate este o unitate de curs care are are, alături de celelalte discipline de învățământ un rol important în procesul didactic pentru a asigura masterandului posibilitatea dobândirii deprinderilor practice necesare desfășurării activităților specifice activității desfășurate de organele de drept, pentru explicarea și interpretarea aspectelor definitorii legate de activitatea organelor de ocrotire a dreptului. Astfel, există oportunitatea punerii în practică a cunoștințelor teoretice, a metodologiilor însușite la disciplinele de specialitate, contribuind în mare măsură la formarea viitorului specialist din cadrul organelor de drept. Printr-un contact direct cu activitatea organelor judiciare, masterandul culege informații reale, date care ulterior sunt folosite în analiza situațiilor practice și sunt de execuție prin intermediul diferitelor metode și abordări specifice.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP4. Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente..

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual- penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat..

Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei..

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs:

La finele cursului masterandul va fi capabil

Finalitatea practicii de specialitate, organizată în cadrul studiilor superioare de master, rezidă în consolidarea cunoștințelor teoretice acumulate în procesul de studii, anul I, și perfecționarea abilităților, deprinderilor practice necesare pentru activitatea în cadrul unităților de practică, optând pentru diverse funcții, după cum urmează: avocați, ofițeri de urmărire penală, procurori, judecători etc.

Masteranzii admiși la programul de master, imediat după absolvirea ciclului I, studii superioare de licență, formați în domeniul de formare profesională 0421 Drept, dar care nu au experiență practică în domeniu realizează în anul II, semestrul 3, un stagiul de practică de specialitate în volum de 10 credite, cu o durată de 5 săptămâni. Stagiul de practică este precedat de o conferință de inițiere și se finalizează cu o conferință de totalizare. Persoanelor cu experiență practică, de cel puțin 1 an în domeniul dreptului și care își continuă activitatea de muncă în acest domeniu, li se vor atribui 10 credite pentru stagiul de practică în baza evaluării competențelor și recunoașterii experienței practice de către Catedra de profil. O particularitate importantă a practicii constă în faptul că ea trebuie să aibă și un caracter de cercetare, pe lângă cel aplicativ. Activitatea în cadrul practicii de specialitate trebuie concepută și din perspectiva temei tezei de master, culegerii materialului practic, sistematizării și interpretării acestuia.

Competențe prealabile

Masterandul trebuie să dispună de cunoștințe din domeniul Dreptului penal, Dreptului procesual penal, Criminalisticii, Criminologiei, Teoriei generale a Statului și Dreptului, Istoriei dreptului, Dreptului constituțional etc.

Unități de învățare:

Prezentarea instituției în care se desfășoară stagiul de practică; Prezentarea metodologiei de elaborare a lucrărilor de Practică; Elemente privind strategia instituției analizate; Procesul decizional în instituția analizată; Sistemul organizatoric în instituția analizată; Circuitul informațional și cel al documentelor în instituția analizată; Pronunțarea hotărârilor cu respectarea condițiilor de fond și de formă cerute de lege. Resursele umane în instituția analizată și raporturile de serviciu; Elaborarea unui diagnostic global în instituția analizată; Studentul va identifica o situație particulară din instituția în care se desfășoară practica, o va analiza și va prezenta propuneri de îmbunătățire a acesteia.

Strategii de predare – învățare: explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, discuții în cadrul organizației, studierea procedurilor și documentelor interne, activități practice etc.

Strategii de evaluare:

Evaluare curentă - de către conducătorul de practică desemnat de catedra de Drept și mentorul (coordonatorul nemijlocit) de la locul practicii.

Evaluarea finală. Examen:

- analiza dosarului de practică care include raportul practicii de specialitate; referința (caracteristica) mentorului; caietului de practică;
- relevanța activităților desfășurate în formarea profesională;
- evaluarea modului de susținere a raportului de practică.

Bibliografie:**Obligatorie:**

1. Regulamentul USARB cu privire la organizarea și desfășurarea stagiilor de practică, aprobat prin Hotărârea Senatului p.v.4 din 24.10.2018.
2. https://usarb.md/wp-content/uploads/2018/12/Regulament_practica_USARB_REVIZUIT.pdf
3. Regulamentul pentru organizarea și desfășurarea stagiilor de practică la ciclul II, studii superioare de master, domeniul 0400 Științe administrative.
4. https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2021/06/Regulament_stagii_de_practica_ciclul-II_Stiinte-administrative.pdf
5. Actele normative relevante pentru instituția publică parteneră de practică.

**MINIMUL CURRICULAR INIȚIAL PENTRU PROGRAMUL DE STUDII
ȘTIINȚE PENALE, CRIMINOLOGIE ȘI CRIMINALISTICĂ
ciclul II – studii superioare de master**

FIȘA UNITĂȚII DE CURS Teoria generală a dreptului
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0042 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept public
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: studii cu frecvență la zi - anul I, semestrul 1
Descrierea succintă a corelării/integrării unității de curs cu/în programul de studii. <i>Teoria generală a dreptului</i> este o unitate de curs fundamentală obligatorie, care să familiarizeze studenții cu știința juridică globală despre drept și stat, care este subsistemul, dar și nucleul sistemului științelor juridice. În cadrul cursurilor și seminariilor realitatea juridică a societății este cercetată în funcție de conștiința juridică a societății, drept ca sistem de norme, instituții și ramuri, raporturi juridice din cadrul societății.
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: Competențe profesionale: CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științei administrației în activitatea profesională. CP2. Interpretarea principiilor fundamentale de organizare și funcționare a structurilor administrative în scopul transpunerii ulterioare a acestora în activitatea profesională în instituții publice și/sau private. CP3. Identificarea, analizarea și rezolvarea problemelor din domeniul administrației publice în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient. Competențe transversale: CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.
Finalități de studii realizate la finele unității de curs. <i>La finele cursului studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> • să distingă accepțiunile noțiunii „drept”; • să identifice dreptul ca știință, dreptul ca tehnică, dreptul ca artă; • să definească categoriile juridice elementare; • să efectueze analiza comparativă a textelor de legi; • să fie capabili să aplice normele juridice la stări de fapt; • să utilizeze adecvat terminologia juridică.
Pre-rechizite: Studentul trebuie să cunoască conceptele de bază (formele concrete de manifestare a statului și dreptului, atestate pe parcursul evoluției societății, cunoștințele despre societatea prestatată, premisele apariției statului, baza metodologică a științelor istorice) studiate în cadrul unităților de curs: istoria antică, istoria medievală, istoria modernă, istoria contemporană.
Teme de bază: Sistemul științelor juridice. Obiectul și metodele de cercetare științifică a dreptului. Conceptul dreptului. Principiile dreptului. Funcțiile dreptului. Dreptul și statul. Dreptul și sistemul normelor din societate. Structura internă a dreptului: norma juridică. Structura externă a dreptului: izvoarele dreptului. Sistemul dreptului. Sistemul legislației. Tehnica elaborării actelor normative. Acțiunea actelor normative. Interpretarea juridică. Realizarea normelor juridice. Raportul juridic. Răspunderea juridică. Conștiința juridică.
Strategii de predare – învățare: Prelegerea, explicația, dezbaterile, problematizarea, simularea de situații, metode interactive de lucru, metode de dezvoltare a gândirii independente, studiul actelor normative - juridice etc.
Strategii de evaluare: prezentări, teste de evaluare curentă, rapoarte, examen.
Bibliografie selectivă:
Acte normative:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Legea privind actele legislative (nr.780-XV, 27 decembrie 2001). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14 martie 2002, nr.36-38, p.12-22. 2. Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (nr.317-XV, 18 iulie 2003). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 3 octombrie 2003, nr.208-210, p.5- 3. Legea R. Moldova cu privire la modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale din 6 iulie 1994. În: Legi, hotărâri ale parlamentului – vol 3. 4. Legea nr. 595-XIV privind tratatele internaționale ale RM., adoptată la 24.IX.1999. În: Monitorul oficial al RM., 2000. nr. 24-26. 5. Regulamentul cu privire la Registrul de Stat al actelor juridice a R. Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 910 din 6. IX.2000. În: Monitorul oficial al RM., 2000. nr. 116–118. 6. Regulamentul privind expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative departamentale, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 1104 din 28. XI. 1997. În: Monitorul oficial al RM., 1998. nr. 6-7.
Manuale, cursuri universitare, articole de specialitate
<ol style="list-style-type: none"> 1. AVORNIC GH. <i>Teoria generală a dreptului</i>. Manual. Chișinău: editura Cartier juridic, 2004. 656 p. 2. NEGRU B., NEGRU A. <i>Teoria generală a dreptului și statului</i>: curs universitar. Chișinău: editura Bons offices, 2006. 520 p. 3. BOTNARI E. <i>Introducere în studiul dreptului: teoria generală a dreptului</i>. Note de curs. Bălți: Presa universitară

FIȘA UNITĂȚII DE CURS <i>Drept constituțional și instituții politice</i>
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs: 0042 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept public
Număr de credite ECTS: 6
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: studii cu frecvență la zi - anul I, semestrul 1
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii. <i>Dreptul constituțional</i> , se prezintă ca o disciplină fundamentală a dreptului, necesară a fi cunoscută de toți cei care studiază dreptul, indiferent de domeniul în care se specializează, precum și de cei care se specializează în domeniul organizării și funcționării autorităților publice din diferite instituții ale statului și a autorităților publice locale. Această disciplină juridică are ca scop aducerea la cunoștință studenților, ramura principală a sistemului dreptului, nucleul căreia este Constituția, legea cu forța juridică superioară celorlalte legi, care reglementează în mod sistematic atât principiile structurii social-economice, cât și cele ale organizării statului bazat pe aceasta, garantează material asigurarea drepturilor fundamentale cetățenești. Știința Dreptului constituțional invită la formarea, încă de la începutul studiilor universitare, a unei atitudini științifice cu privire la instituțiile politice și juridice, ce va contribui la formarea de juriști în spiritul celor mai democratice concepții privind rolul, funcțiile și mecanismele guvernării, ca și cerința impunerii primatului legii.
Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs: Competențe profesionale: CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale dreptului constituțional în activitatea profesională. CP2. Interpretarea principiilor fundamentale de organizare și funcționare ale autorităților publice centrale în scopul transpunerii ulterioare a acestora în activitatea profesională în instituții publice și/sau private. CP3. Identificarea, analizarea și rezolvarea problemelor din domeniul administrației publice centrale în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient. CP4. Elaborarea, examinarea și adoptarea deciziilor privind activitatea organelor administrației publice centrale. Competențe transversale: CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională. CT 2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.
Finalități de studii realizate la finele unității de curs. <i>La finele cursului studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> • să stabilească gradului de interacțiune dintre diferite elemente ale raporturilor de drept constituțional; • să realizeze studierea competențelor organelor autorității publice centrale; • să soluționeze corect problemele de ordin practic ce țin de principiile dreptului constituțional.
Pre-rechizite: Studentul trebuie să cunoască conceptele de bază studiate în cadrul unităților de curs: Teoria generală a dreptului, filozofia dreptului, istoria statului și dreptului.
Teme de bază: Dreptul constituțional ca ramură de drept; Teoria generală a constituției; Curtea Constituțională a Republicii Moldova; Dezvoltarea constituționalismului în Republica Moldova; Cetățenia – capacitate a omului și instituție juridică; Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale; Structura de stat. Forma de guvernământ. Regim politic; Puterea de stat. Separația puterilor în stat; Bazele regimului constituțional în Republica Moldova; Sisteme electorale; Dreptul parlamentar; Instituția șefului statului; Guvernul Republicii Moldova; Autonomie și descentralizare administrativă.
Strategii de predare – învățare: Prelegerea, explicația, dezbateră, problematizarea, simularea de situații, metode interactive de lucru, metode de dezvoltare a gândirii independente, studiul actelor normativ - juridice etc.
Strategii de evaluare: Evaluarea curentă se va efectua prin teste de evaluare curentă, referate, răspunsuri verbale la tema respectivă, studii de caz ș.a. Evaluarea finală - examen în formă scrisă, constând în rezolvarea testului de examinare finală.
Bibliografie:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. 2. Alexandru Arseni, Ion Creangă, Corneliu Gurin, Boris Negru, Pavel Barbălat, Mihai Cotorobai, Gheorghe Susarenco: <i>Constituția Republicii Moldova comentată articol cu articol</i>. Editura CIVITAS, Chișinău, 2000. 3. Boris Negru, Nicolae Osmochescu, Andrei Smochină, Corneliu Gurin, Ion Creangă, Victor Popa, Sergiu Cobăneanu, Veaceslav Zaporojan, Sergiu Țurcan, Valeria Șterbeț, Alexandru Armeanic, Dumitru Pulbere, <i>Constituția Republicii Moldova. Comentariu</i>., Editura Arc, Chișinău, 2012. 4. Gheorghe Costachi, Ion Guceac I. <i>Fenomenul constituționalismului în evoluția Republicii Moldova spre</i>

statul de drept, Chișinău, Tipografia Centrală, 2003.

5. Ioan Muraru, Simina Tănăsescu: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
6. Ioan Muraru: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura ACTAMI, București, 1995, vol. I-II
7. Ion Deleanu: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura: Europa Nova, București, 1996, vol. I-II.
8. Ion Guceac, *Curs elementar de drept constituțional*, Chișinău 2004, V. I-II.
9. Teodor Cîrnaț, *Drept constituțional*, Reclama, Chișinău 2004.
10. Victor Duculescu, Constanța Călinoiu, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura: Lumina Lex, București, 2010,
11. Victor Popa, *Dreptul public*, Chișinău, 1998.
12. Victor Guțuleac, *Drept administrative*, Editura, Î.S. F.E.-P, "Tipografia centrală", Chișinău 2013.

FIȘA MODULULUI

Introducere în dreptul civil

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs / modulul: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii

Cursul „Introducere în dreptul civil” pentru anul I constituie, fără îndoială, punctul de plecare pentru studiul Dreptului privat, dar el constituie totodată și punctul obligatoriu de trecere – conditio sine qua non – pentru studiul dreptului, în general, în toată complexitatea acestuia, cu toate ramurile și disciplinele lui, în eternă multiplicare și variate transformări. Dreptul civil se caracterizează printr-un stil sobru, precis, expresie a unei deosebite prudențe, din această cauză cel ce se apleacă asupra studiului acestuia, trebuie să știe că nici un fapt, sau act, nici o împrejurare, nici o calificare, nici o noțiune nu trebuie exprimată cu aproximație, ci într-un mod care să nu lase urmă de îndoială. Pentru studentul în drept, dreptul civil reprezintă una din materiile fundamentale de studiu predată studenților din anul I. Datorită poziției pe care o ocupă dreptul civil în sistemul nostru de drept, precum și datorită funcției acestuia de „drept comun”, credem că nici nu mai este necesar să scoatem în evidență de ce în planul de studii unitatea de curs „Introducere în dreptul civil” este fundamentală.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul

Competențe profesionale:

- CP1.** Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.
- CP2.** Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/ sau private.
- CP3.** Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.
- CP4.** Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.
- CP5.** Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.

Competențe transversale:

- CT1.** Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.
- CT2.** Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs / modulul

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să posede cunoștințe teoretice temeinice privind reglementarea legală a instituțiilor dreptului civil;
- să poată realiza corelația dintre doctrina și practica judiciară în materia instituțiilor dreptului civil;
- să interpreteze corect normele juridice civile ce reglementează instituțiile părții generale ale dreptului civil;
- să aplice cunoștințele teoretice și reglementările legale la situații concrete din practică;
- să stabilească corelația între aspectele teoretice și practic-aplicative în domeniul părții generale a dreptului civil;
- să scoată în relief carențele cadrului normativ de reglementare a instituțiilor din partea generală a codului civil și să elaboreze propuneri de lege ferenda privind înlăturarea acestor carențe legislative.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să posede următoarele cunoștințe, aptitudini și abilități: cunoașterea fundamentelor teoretice ale dreptului, în general; cunoașterea temeinică și operarea cu terminologia juridică; aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului științelor juridice; capacitatea de interpretare a normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; cunoașterea principalelor concepte din Teoria generală a dreptului; calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale; interpretarea, corelarea și compararea dreptului civil cu instituțiile specifice studiate în cadrul cursurilor de Drept roman, Istoria dreptului, Teoria generală a dreptului etc.

Unități de învățare:

1. Caracteristica generală a dreptului civil.

2. Raportul juridic civil.
3. Persoana fizică – subiect al raportului juridic civil.
4. Persoana juridică – subiect al raportului juridic civil.
5. Conținutul raportului juridic civil.
6. Apărarea drepturilor personale.
7. Obiectul raportului juridic civil.
8. Temeiurile nașterii, modificării sau stingerii raporturilor juridice civile.
9. Condițiile de validitate ale actului juridic civil.
10. Modalitățile actului juridic civil.
11. Efectele actului juridic civil.
12. Nulitatea actului juridic civil.
13. Reprezentarea în dreptul civil.
14. Termenele în dreptul civil.
15. Prescripția extinctivă.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, probe de evaluări curente, rezolvarea spețelor.

Bibliografie selectivă:

Obligatorie:

1. Codul civil al Republicii Moldova Nr.1107-XV din 6 iunie 2002, intrat în vigoare la 12 iunie 2003. Republicat în temeiul Legii nr.133 din 15.11.2018 – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 467-479, art.784;
2. Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali Nr. 220 din 19.10.2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 184-187 din 30.11.2007;
3. Baieș S., Roșca N. Drept civil. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică. Ediția a V-a. Chișinău: [S. n.], 2014;
4. Boroș G., Angheliescu C.A. Curs de drept civil: partea generală. București: Editura Hamangiu, 2012.

Suplimentară:

1. Boroș G. Drept civil: Partea generală: Persoanele. București: Editura Hamangiu, 2008;
2. Boroș G., Stănculescu L. Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil. București: Editura Hamangiu, 2012;
3. Cantacuzino M.B. Elemente de drept civil. București: Editura ALL, 1998;
4. Ciochina D. Drept civil. Introducere în dreptul civil. București: Editura Universul Juridic, 2012;
5. Comentariul Codului civil al Republicii Moldova / Coordonatori: Buruiană M., Efrim O., Eșanu N., Volumul I și II. Chișinău: Editura ARC, 2005;
6. Farcaș N., Farcaș A. Drept civil. Persoanele. București: Editura Universul Juridic, 2012.

FIȘA MODULULUI

Drept penal – partea generală I

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs / modulul: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 5

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii

Existența unei societăți civilizate nu poate fi percepută fără securitatea deplină a sistemului de valori precum viața și sănătatea persoanei, integritatea și inviolabilitatea teritorială a statului, care stau la baza oricărui stat de drept. Republica Moldova, fiind un stat de drept, prin legislația penală apără astfel de valori sociale de la atentatele criminale. În acest context, studierea Dreptului penal – partea generală I se impune ca necesară, deoarece cursul propus se axează pe studierea legislației și doctrinei naționale în materia dreptului penal, astfel studentul familiarizându-se cu principiile dreptului penal, tipicul legii penale (Codul penal al RM), raportul juridic penal, cu noțiunea de infracțiune și componența a infracțiunii, cu etapele activității infracționale, etc.

Totodată, dreptul penal ca materie de bază din ramura dreptului public, influențează aptitudinea de cunoaștere și înțelegere în continuare cel puțin a următoarelor discipline: drept penal - partea generală II, drept penal partea specială, criminalistica, criminologia, dreptul procesual penal, drept execuțional penal, etc.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/ sau private.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și efficient.

CP4. Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.
CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.
CP6. Aplicarea reglementărilor naționale și internaționale în activitatea profesională..

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor..

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs / modulul

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să identifice raporturile juridice de drept penal;
- să cunoască metodele de soluționare a conflictelor de legi în timp și spațiu;
- să analizeze legislația în vigoare în materia dreptului penal;
- să evidențieze lacunele existente în legislația Republicii Moldova în materia dreptului penal și să propună inițiative de modificare a acestora;
- să soluționeze spețe în domeniul dreptului penal aplicând metoda studiului de caz și argumentând răspunsul;
- să aplice cunoștințele obținute în urma audierii cursului *Drept penal – partea generală* / în cadrul altor unități de curs.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să identifice izvoarele juridice aplicabile fiecărei ramuri de drept; să opereze cu noțiunile de normă juridică, lege, raport juridic, subiect de drept, democrație, ș.a.; să diferențieze persoana fizică de persoana juridică; să interpreteze legislația în vigoare raportată la situațiile juridice, să le încadreze corect din punct de vedere juridic și să propună soluții concrete de sancționare.

1. **Abordări generale privind dreptul penal**
  - Noțiunea, obiectul, scopul și sarcinile dreptului penal
  - Știința dreptului penal
  - Școli și curente de politică penală
  - Legătura dreptului penal cu alte ramuri de drept
2. **Principiile și izvoarele dreptului penal**
  - Principiile generale ale dreptului penal
  - Principiile speciale ale dreptului penal
  - Izvoarele dreptului penal
3. **Legea penală: noțiune și categorii**
  - Noțiunea și categoriile legilor penale
  - Scopul legii penale
  - Norma penală: noțiune și structură
  - Noțiunea, importanța și formele interpretării legii penale
4. **Aplicarea legii penale în spațiu**
  - Principiile aplicării legii penale în spațiu
  - Extradarea: noțiune și condiții
5. **Aplicarea legii penale în timp**
  - Principiul aplicării legii penale în timp
  - Extractivitatea legii penale
6. **Raportul juridic penal**
  - Caracteristica generală a raportului juridic penal
  - Structura raportului juridic penal
  - Nașterea, modificarea și stingerea raportului juridic penal
7. **Noțiunea de infracțiune și trăsăturile acesteia**
  - Caracteristica generală a infracțiunii
  - Trăsăturile esențiale ale infracțiunii
  - Clasificarea infracțiunilor
  - Delimitarea infracțiunilor de alte încălcări de lege
8. **Componenta de infracțiune**
  - Caracteristica generală a componentei de infracțiune
  - Importanța componentei de infracțiune
  - Structura componentei de infracțiune
  - Clasificarea componentei de infracțiune
  - Coraportul dintre infracțiune și componenta infracțiunii
9. **Obiectul infracțiunii**
  - Noțiunea și importanța obiectului infracțiunii
  - Categoriile obiectului infracțiunii
10. **Subiectul infracțiunii**

<ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica generală a subiectului infracțiunii • Categoriile de subiecți ai infracțiunii <p>11. Latara obiectivă a infracțiunii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea și importanța laturii obiective • Structura laturii obiective • Trăsăturile facultative ale laturii obiective <p>12. Latara subiectivă a infracțiunii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea și importanța laturii subiective • Vinovăția și formele ei • Motivul și scopul infracțiunii <p>13. Etapale activității infracționale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica generală a etapelor activității infracționale • Pregătirea de infracțiune • Tentativa de infracțiune • Infracțiunea fapt consumat • Infracțiunea fapt epuizat
<p>Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.</p>
<p>Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, probe de evaluări curente, rezolvarea spețelor.</p>
<p style="text-align: center;">Bibliografie selectivă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.128-129, 2002. 6. Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu /Sub red. A. Barbăneagră. - Chișinău: Centrul de Drept al Avocaților, 2003. 7. Antoniu G. ș.a. Explicațiile noului Cod penal, Vol. 1 articolele 1-52. Universul Juridic, București, 2015. 8. Boroș Al. Drept penal. Partea Generală. București, 2010. 9. Botnaru S., Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul penal al Republicii Moldova // Analele Facultății de Drept, 2002. 10. Grama M., Botnaru S., Șavga A. ș.a. Drept penal. Partea Generală. Vol.I. Chișinău, 2012. 11. Grama M., Botnaru S., Șavga A., Martin D. Drept penal (partea generală), vol. II, Tipografia centrală, Chișinău, 2016. 12. Lefterache L. Drept penal. Partea generala. Editia a 2-a. Curs pentru studentii anului II. Editura Hamangiu, București, 2018. 13. Pasca V. Studii de drept penal. București, 2011. 14. Pascu I. ș. a., Drept penal. Partea generală, ed. a 4-a, Ed. Hamangiu, București, 2016. 15. Spataru M. Culegere de teste la unitatea de curs <i>DREPT PENAL – PARTEA GENERALĂ I</i>. Lucrare metodică. Bălți: Indigou Color, 2021, ISBN 978-9975-3490-7-9. 16. Stanila M.L. Drept penal. Partea generala. Caiet de seminar. Editia a III-a, revizuita si adaugita. Universul Juridic, București, 2018. 17. Капинус О. Уголовное право России. Общая часть. Учебник. Юрайт, Москва. 2018. 18. Лопашенко Н. Общая часть уголовного права. Состояние законодательства и научной мысли. Санкт-Петербург, 2011. 19. Наумов А. В., Кибальник А. Г. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть. Юрайт, Москва. 2018. 20. Парог А. Уголовное право Российской Федерации. Общая часть. Практикум. Москва. 2018. 21. Тогель С. Курс уголовной политики. О связи с уголовной социо-логией. Москва, 2010. 22. Шерстнева О. Краткий курс по уголовному праву. Общая часть. Москва, 2011.

FIȘA MODULULUI
1. Organele de ocrotire a ordinii de drept. 2. Etica și integritatea profesională
Codul modulului în programul de studii: S.03.O.024
Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs / modulul: 0421 Drept
Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept
Număr de credite ECTS: 4
Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul 2, semestrul III
Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii
<p><i>Modulul: 1. Organele de ocrotire a ordinii de drept. 2. Etica și integritatea profesională</i> se integrează organic în ansamblul materiilor incluse în pregătirea viitorilor specialiști în domeniul științelor juridice, utilizând cunoștințele asimilate de masteranzi la următoarele discipline: Drept constituțional, Teoria generală a statului și dreptului, Drept penal, Probleme filosofice ale domeniului, Mari sisteme contemporane de drept etc. Studiarea acestui modul oferă fundamentul de cunoștințe juridice și cadrul legislativ studentului pentru a acumula cunoștințe despre subiecții principali ai sistemului dreptului care sunt implicați în realizarea, prin ramurile de drept procedural, a</p>

tuturor ramurilor de drept material existente într-un stat. Modulul vizat, de asemenea, asigură studierea aspectelor morale și a problemelor eticii juridice, deoarece astăzi este stringentă problema umanizării vieții sociale și statale și materializarea valorilor supreme declarate de Constituția Republicii Moldova – omul și drepturile și libertățile lui fundamentale. Or, modulul **1. Organele de ocrotire a ordinii de drept. 2. Etica și integritatea profesională** contribuie la formarea specialistului în domeniul dreptului, în domeniul înfăptuirii justiției. Obiectul disciplinei este studiul organizării, structurii și activității organelor de stat chemate să contribuie la înfăptuirea justiției, precum și al asigurării unui comportament etic și a integrității profesionale a celor care activează în sistemul organelor de drept.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/ sau private.

Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

CP4. Analiza și interpretarea cadrului legal național în vederea armonizării acestuia la standardele internaționale.

CP5. Identificarea lacunelor și contradicțiilor legislative în scopul formulării propunerilor de perfecționare a cadrului normativ existent.

CP6. Aplicarea reglementărilor naționale și internaționale în activitatea profesională..

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor..

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs / modulul

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să definească conceptele de bază ale organizării sistemului profesiilor juridice al Republicii Moldova (organele de justiție, organe coercitive ale statului, organe de investigație, organe de conciliere ș.a.);
- să distingă noțiunile legale și doctrinare ale profesiilor juridice prin care se realizează impactul asupra societății a activității acestor profesioniști;
- să relateze despre evoluția instituțiilor și profesiilor de realizare a dreptului în diferite etape istorice de dezvoltare a societății și în diferite sisteme de drept;
- să facă generalizări referitoare la diferite fenomene și instituții de drept pe care le utilizează profesioniștii din cadrul organelor de drept;
- să sesizeze importanța și rolul eticii și integrității profesionale pentru activitatea corespunzătoare a organelor de drept;
- să demonstreze temeinicia teoriilor științifice alese ca suport la clarificarea naturii juridice a unei sau altei norme sau instituții care aplică normele juridice și etice;
- să stabilească locul și rolul profesiilor juridice în realizarea statului de drept și dezvoltarea ramurilor de drept și a științelor juridice.

Competențe prealabile: Studentul trebuie: să cunoască conceptele de bază teoretice și aplicative ale științelor juridice și sociale; să identifice problemele de drept, de etică și integritate profesională, specifice activității profesioniștilor în cadrul organelor de drept unde activează juriștii; să aleagă metoda/ procedeul cel mai eficient pentru acumularea datelor și informațiilor referitoare la soluționarea problemelor juridice concrete în activitatea juriștilor din diferite profesii; să demonstreze temeinicia teoriilor științifice alese ca suport la clarificarea naturii juridice a unei sau altei norme sau instituții aplicabile unei spețe concrete.

Unități de învățare:

Modulul 1. Organele de ocrotire a ordinii de drept.

Sistemul profesiilor juridice și organele de drept în cadrul cărora se realizează activitățile juridice; Justiția și principiile ei democratice; Evoluția sistemului judecătoresc și organizarea justiției; Instanțele judecătorești. Consiliul Superior al Magistraturii; Reglementarea statutului de judecător, asistent, grefier; Reglementarea profesiei de procuror, angajat al organelor (asistentul procurorului) procuraturii; Avocatura. Organizarea profesiei de avocat; Organizarea și activitatea executorilor judecătorești; Organizarea și activitatea Mediatorilor; Reglementarea statutului de administrator de insolvență, lichidator; Notariatul. Organizarea profesiei de notar; Reglementarea și organizarea statutului de arbitru național și internațional; Reglementarea statutului de ofițer de urmărire penală și ofițer special de investigație; Organele poliției, organele securității statului și organele de stat în domeniul asigurării ordinii publice; Reglementarea și activitatea Ministerului Justiției, Curții Constituționale și a oficiului Avocatului Poporului.

Modulul 2. Etica și integritatea profesională.

Obiectul, funcțiile și problematica eticii juridice; Noțiunile fundamentale ale eticii; Experiența morală; Problemele generale ale eticii juridice; Problemele particulare ale eticii juridice, Caracterul moral al activității organelor de ocrotire a normelor de drept; Etica judiciară: conținutul și însemnătatea ei; Etica avocatului: noțiuni și principii generale.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, etc.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994, 29 iulie 1994, Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994, Republicat: Monitorul Oficial nr. 78/140 din 29.03.2016.
2. Codul Deontologic al Asociației Internaționale a Avocaților, din 1956.
3. Codul de Etică profesională al judecătorului, din 4 februarie 2000.
4. Codul Deontologic al procurorilor, din 7 aprilie 2000.
5. Codul Deontologic al Avocaților baroului din Republica Moldova, din 20 decembrie 2002.
6. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003, Monitorul Oficial nr. 104-110/447 din 07.06.2003, Republicat: Monitorul Oficial nr. 248-251/699 din 05.11.2013.
1. Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20.07.2000, Monitorul Oficial nr. 160-162/1201 din 23.12.2000, Republicat: Monitorul Oficial ediție specială din 01.01.2007, pag. 103.
2. Legea cu privire la statutul judecătorului, nr. 544-XIII din 20.07.1995, Monitorul Oficial nr. 59-60/664 din 26.10.1995.
1. Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.1995, Monitorul Oficial nr. 58/641 din 19.10.1995.
2. Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr. 789-XIII din 26.03.1996, Monitorul Oficial nr. 32-22/323 din 30.05.1996.
3. Legea cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, nr. 76 din 21.04.2016, Monitorul Oficial nr. 184-192/387 din 01.07.2016.
4. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr. 947-XIII din 19.07.1996, Monitorul Oficial nr. 64/641 din 03.10.1996.
5. Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr. 154 din 05.07.2012, Monitorul Oficial nr. 190-192/636 din 14.09.2012.
6. Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, Monitorul Oficial nr. 238-246/557 din 15.08.2014.
7. Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești nr. 59-XVI din 15.03.2007, Monitorul Oficial nr. 64-66/296 din 11.05.2007.
8. Legea privind Institutul Național al Justiției nr. 152-XVI din 08.06.2006, Monitorul Oficial nr. 102-105/484 din 07.07.2006, Republicat: Monitorul Oficial nr. 387/789 din 08.11.2016.
9. Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, Monitorul Oficial nr. 69-77/113 din 25.03.2016.
10. Legea cu privire la procuraturile specializate nr. 159 din 07.07.2016, Monitorul Oficial nr. 245-246/519 din 30.07.2016.
11. Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19.07.2002, Monitorul Oficial nr. 126-127/1001 din 12.09.2002, Republicat: Monitorul Oficial nr. 159/582 din 04.09.2010.
12. Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198-XVI din 26.07.2007, Monitorul Oficial nr. 157-160/614 din 05.10.2007.
13. Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17.06.2010, Monitorul Oficial nr. 126-128/406 din 23.07.2010, Republicat: Monitorul Oficial nr. 2-8/1 din 06.01.2017.
14. Legea cu privire la mediere nr. 137 din 03.07.2015, Monitorul Oficial nr. 224-233/445 din 21.08.2015.
15. Legea cu privire la administratorii autorizați nr. 161 din 18.07.2014, Monitorul Oficial nr. 293-296/605 din 03.10.2014.
16. Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, Monitorul Oficial nr. 193-197/663 din 14.09.2012.
17. Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08.11.2002, Monitorul Oficial nr. 154-157/1209 din 21.11.2002.
18. Legea cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14.04.2016, Monitorul Oficial nr. 277-287/588 din 26.08.2016.
19. Legea cu privire la arbitraj nr. 23-XVI din 22.02.2008, Monitorul Oficial nr. 88-89/314 din 20.05.2008.
20. Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333-XVI din 10.11.2006, Monitorul Oficial nr. 195-198/918 din 22.12.2006.
21. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr. 1104-XV din 06.06.2002, Monitorul Oficial nr. 91-94/668 din 27.06.2002, Republicat: Monitorul Oficial nr. 209-211/683 din 05.10.2012.
22. Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21.12.2017, Monitorul Oficial nr. 68-76/143 din 02.03.2018.
23. Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012, Monitorul Oficial nr. 113-118/373 din 08.06.2012.
24. Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012, Monitorul Oficial nr. 42-47/145 din 01.03.2013.
25. Legea privind organele securității statului nr. 619-XIII din 31.10.95, Monitorul Oficial nr. 10-11/115 din 13.02.1997.
26. Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 753-XIV din 23.12.1999, Monitorul Oficial nr. 156/764 din 31.12.1999.
27. Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13.12.1994, Monitorul Oficial nr. 8/86 din 07.02.1995.
28. Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014, Monitorul Oficial nr. 110-

114/278 din 09.05.2014.

29. Barbăneagră A. Concepția reformei judiciare în Republica Moldova, Legea și viața, nr.10, 1992, p.7
30. Barbăneagră A. Concepția reformei judiciare în Republica Moldova, Legea și Viața, nr. 9,19,1992.
31. Capcelea V. Etica juridică. Chișinău, 2004.
32. Capcelea V. Deontologia juridică. Manual pentru Facultățile juridice. Ed. ARC. Chișinău, 2007.
33. Cochinescu N. Organizarea puterii judecătorești în România,-București: Lumina Lex,1997.
34. Mana C, Ombudsmanul instituție fundamentală a statului de drept, București, 1997.
35. Roman D, Vîzdoagă T., A. Organizarea și activitatea organelor de ocrotire a normelor de drept, Cartdidact, Chișinău, 2004.
36. Popovici F, Unele aspecte ale eticii judiciare și responsabilitatea judecătorului în Republica Moldova, Chișinău, 2000.
37. Amihalachioaie Gh, Accesul la justiție, (Culegere), Chișinău, 1999.
38. Avornic Gh, Organizarea și activitatea Avocaturii în Republica Moldova. Autoreferatul tezei de doctor în drept, Chișinău, 1996.
39. Leș I. Organizarea instanțelor judiciare, a avocaturii și a activității notariale. București: Lumina Lex, 1997.
40. Stelian I. Drept polițienesc, București, Romfel, 1993.
41. Leș I, Organizarea sistemului judiciar, a avocaturii și a activității notariale, București, 1990.
42. Muraru I. Drept constituțional și instituții politice, Ed. Lumina Lex, București, 2002.
43. Ursu N. Rolul, locul și funcțiile procuraturii, teză de doctor în drept,- Chișinău 2002.
44. Pop P. Instituții judiciare. Ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2016.
45. Басков В.. Прокурорский надзор.- Москва; Издательство БЕК, 1996.
46. Хаманева Н.Ю. Уполномоченный по правам человека защитник прав граждан, Москва, 1998.

FIȘA MODULULUI

Dreptul muncii

Domeniul de formare profesională la care se referă unitatea de curs / modulul: 0421 Drept

Facultatea responsabilă de unitatea de curs: Facultatea de Drept și Științe Sociale

Catedra responsabilă de unitatea de curs: Catedra de drept

Număr de credite ECTS: 4

Anul și semestrul în care se predă unitatea de curs: anul I, semestrul 1

Descrierea succintă a corelării / integrării unității de curs cu / în programul de studii

Unitatea de curs „Dreptul muncii”, componenta planului de învățământ, ciclul I la specialitatea Drept, este destinată explicării sensului normelor juridice, care reglementează raporturile juridice de muncă și alte raporturi juridice indisolubil legate de acestea (raporturi juridice conexe).

În cadrul acestei unități de curs studenții vor studia procedura de încheiere, modificare, suspendare și încetare a contractului individual de muncă, precum și mecanismul de funcționare a parteneriatului social în sfera muncii și modul de negociere și încheiere a contractului colectiv de muncă și a convenției colective în Republica Moldova. Un loc special în cadrul acestui curs de lecții este rezervat instituției supravegherii și controlului asupra respectării legislației muncii și, în plus, securității și sănătății în muncă.

Dreptul muncii – ca instrument al politicii sociale și economice, al gestiunii diverselor categorii de unități – continuă să exercite o influență considerabilă asupra economiei naționale. Contribuie, de asemenea, la orientarea pieței muncii, influențează repartitia venitului național, dar obiectivul său esențial îl constituie protecția social-juridică a salariaților.

Cunoașterea unității de curs „Dreptul muncii” constituie o condiție importantă în formarea specialiștilor în domeniul jurisprudenței cu o viziune largă asupra întregului sistem național de drept.

Competențe dezvoltate în cadrul unității de curs / modulul

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază ale științelor juridice în activitatea profesională.

CP2. Interpretarea și aplicarea principiilor fundamentale ale dreptului în activitatea profesională în instituții publice și/sau private.

CP3. Identificarea, analizarea și soluționarea problemelor de ordin practic, prin tehnici și instrumente specifice domeniului juridic, în conformitate cu prevederile legale, în mod cooperant, flexibil și eficient.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalități de studii realizate la finele unității de curs / modulul

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să posede cunoștințe teoretice temeinice privind instituțiile dreptului muncii;
- să cunoască la perfecție și să interpreteze corect reglementările legale și convenționale din domeniul raporturilor individuale și colective de muncă;
- să explice coerent raportul existent între dispozițiile legale, clauzele contractelor (convențiilor) colective de muncă și clauzele contractelor individuale de muncă;

- să analizeze și să califice normele juridice aplicabile raporturilor juridice de muncă;
- să coreleze cunoștințele teoretice cu abilitatea de a le aplica în practică;
- să elaboreze și să redacteze actele juridice specifice în domeniul raporturilor juridice de muncă (contract individual de muncă, contract colectiv de muncă, regulamente, ordine, dispoziții, decizii ș.a.);
- să elaboreze propuneri *de lege ferenda* privind înlăturarea inadvertențelor legislative în materia raporturilor juridice de muncă.

Competențe prealabile: Masterandul trebuie să posede următoarele abilități și cunoștințe: identificarea și explicarea fundamentelor teoretice ale dreptului, în general, și ale dreptului privat, în particular; cunoașterea izvoarelor de reglementare a domeniului privat; cunoașterea temeinică și operarea cu terminologia juridică; interpretarea normelor juridice, a principiilor dreptului și a actelor de aplicare a dreptului; identificarea și elucidarea principalelor concepte și instituții din cursul de teoria generală a dreptului.

Unități de învățare:

1. Dreptul muncii ca ramură a sistemului național de drept.
2. Izvoarele dreptului muncii.
3. Principiile dreptului muncii.
4. Raporturile juridice de muncă.
5. Subiecții dreptului muncii.
6. Parteneriatul social în sfera muncii.
7. Contractul colectiv de muncă și convenția colectivă.
8. Contractul individual de muncă.
9. Timpul de muncă și timpul de odihnă.
10. Salarizarea.
11. Securitatea și sănătatea în muncă.
12. Disciplina muncii și răspunderea disciplinară.
13. Răspunderea materială în dreptul muncii.
14. Supravegherea și controlul asupra respectării legislației muncii.

Strategii de predare – învățare: prelegerea, explicația, conversația, problematizarea, studiul de caz, lucrul în echipă, metoda comentariului de text, etc.

Strategii de evaluare: teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, lucrări de control, rezolvarea spețelor, etc.

Bibliografie:

1. Codul muncii al Republicii Moldova. Nr. 154-XV din 28 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.2003, nr. 159-162.
2. Legea RM nr. 186/2008 a securității și sănătății în muncă. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 05.08.2008, nr. 143-144.
3. Legea RM nr. 976/2000 a patronatelor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.11.2000, nr. 141-143.
4. Legea RM nr. 1129/2000 a sindicatelor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 19.10.2000, nr. 130-132.
5. Legea RM nr. 105/2018 „Cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 10.08.2018, nr. 295-308.
6. Legea RM nr. 847/2002 a salarizării. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 11.04.2002, nr. 50-52.

Manuale, cursuri universitare, articole de specialitate

7. Alexandru Țiclea, Laura Georgescu, Dreptul muncii. Curs universitar, ed. a VI-a, București, Universul Juridic, 2019.
8. Ion Traian Ștefănescu, Tratat teoretic și practic de drept al muncii, ed. a IV-a, revizuită și adăugită, București, Universul Juridic, 2017.
9. Eduard Boișteanu, Nicolai Romandaș, Dreptul muncii. Manual. Partea generală, Chișinău, CEP USM, 2012.
10. Eduard Boișteanu, Nicolai Romandaș, Dreptul muncii. Manual, Chișinău, Tipografia Centrală, 2015.
11. Eduard Boișteanu, Nicolai Romandaș, Felicia Păscăluță, Ghidul specialistului în resurse umane, Chișinău, Tipografia Centrală, 2016.
47. Avornic Gh, Organizarea și activitatea Avocaturii în Republica Moldova. Autoreferatul tezei de doctor în drept, Chișinău, 1996.
48. Leș I. Organizarea instanțelor judiciare, a avocaturii și a activității notariale. București: Lumina Lex, 1997.
49. Stelian I. Drept polițienesc, București, Romfel, 1993.
50. Leș I, Organizarea sistemului judiciar, a avocaturii și a activității notariale, București, 1990.
51. Muraru I. Drept constituțional și instituții politice, Ed. Lumina Lex, București, 2002.
52. Ursu N. Rolul, locul și funcțiile procuraturii, teză de doctor în drept, - Chișinău 2002.
53. Pop P. Instituții judiciare. Ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2016.
54. Басков В.. Прокурорский надзор. - Москва; Издательство БЕК, 1996.
55. Хаманева Н.Ю. Уполномоченный по правам человека защитник прав граждан, Москва, 1998.

DESCRIEREA FINALITĂȚILOR DE STUDII ȘI A COMPETENȚELOR

Competențe profesionale:

CP1. Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.

CP2. Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.

CP3. Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.

CP4. Formarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de *lege ferenda*.

CP5. Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual-penale și a

CP6. Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.

Competențe transversale:

CT1. Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei.

CT2. Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare.

CT3. Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.

FINALITĂȚILE PROGRAMULUI DE STUDII EXPRESATE PRIN COMPETENȚELE PROFESIONALE ȘI COMPETENȚELE TRANSVERSALE:

COMPETENȚE PROFESIONALE						
Descriptori de nivel ai elementelor structurale ale competențelor profesionale.	CP1 Cunoașterea conceptelor și metodelor științifice în domeniul științelor penale și criminologiei, care să contribuie la abordarea și dezvoltarea competențelor profesionale.	CP2 Utilizarea celor mai pertinente și concludente reglementări legislative în scopul soluționării problemelor de drept material și procesual în domeniul științelor penale și criminologiei.	CP3 Identificarea modalităților eficiente de perfecționare a conștiinței și culturii juridice a beneficiarilor programului.	CP4 Aprofundarea capacităților de analiză și sinteză în scopul interpretării normelor de drept penal și procesual penal, cu evidențierea lacunelor normative existente și înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i> .	CP5 Valorificarea aptitudinilor de analiză comparativă continuă a legislației penale, procesual-penale și a practicii judiciare sub aspect de drept comparat.	CP6 Elaborarea proiectelor de cercetare independentă în vederea valorificării realizărilor doctrinare în domeniul științelor penale și criminologiei.
CUNOȘTINȚE						
1. Cunoașterea aprofundată a ariei de specializare în materia științelor penale și criminologiei, iar în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice specifice programului; utilizarea adecvată a limbajului profesional specific.	CP1.1 Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea adecvată a noțiunilor, conceptelor, principiilor și teoriilor științifice și situațiilor de coliziune și carență din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP2.1 Delimitarea situațiilor de aplicare în contexte profesionale a cunoștințelor fundamentale și avansate, a metodelor moderne din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP3.1 Identificarea, înțelegerea și utilizarea eficientă a metodelor aplicabile din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP4.1 Cunoașterea și identificarea principalelor metode de interpretare a normelor juridice și a teoriilor științifice.	CP5.1 Înțelegerea conceptelor, teoriilor, metodelor și principiilor fundamentale în vederea elaborării unui studiu comparat în materia științelor penale și criminologiei.	CP6.1 Distingerea conceptelor, teoriilor, metodelor și principiilor expuse în literatura juridică din domeniu.
2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în diferite contexte asociate domeniului.	CP1.2 Utilizarea cunoștințelor acumulate în cadrul unităților de curs studiate anterior pentru explicarea, interpretarea conceptelor și proceselor din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP2.2 Utilizarea unor combinații personalizate de cunoștințe, metode și teorii juridice pentru explicarea unor situații profesionale non-standard de nivel mediu de complexitate.	CP3.2 Analizarea și încadrarea legală corectă a situațiilor și proceselor modelate din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP4.2 Utilizarea cunoștințelor pentru explicarea și interpretarea normelor și teoriilor din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP5.2 Utilizarea cunoștințelor acumulate pentru desfășurarea activităților profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei.	CP6.2 Utilizarea cunoștințelor acumulate pentru explicarea și interpretarea problemelor care apar în implementarea legislației din domeniu.
ABILITĂȚI						
3. Utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic pentru rezolvarea unor probleme complexe, teoretice și practice.	CP1.3 Aplicarea cunoștințelor din domeniul științelor penale și criminologiei pentru soluționarea situațiilor de fapt complexe în procesul formării profesionale.	CP2.3 Aplicarea conceptelor și teoriilor din domeniu pentru formularea de raționamente juridice în procesul de soluționare a situațiilor modelate.	CP3.3 Aplicarea normelor juridice, a principiilor și metodelor din științele fundamentale și de specialitate pentru identificarea soluțiilor raportate la situațiile de fapt în cadrul studiului de caz.	CP4.3 Aplicarea integrată de principii și metode specifice domeniului științelor penale și criminologiei, în scopul identificării lacunelor legislative.	CP5.3 Implementarea principiilor și metodelor din domeniul științelor penale și criminologiei pentru rezolvarea unor probleme complexe teoretico-practice.	CP6.3 Aplicarea justificată a principiilor și metodelor din domeniul științelor penale și criminologiei pentru argumentarea viziunilor expuse în proiectele de studii.
4. Utilizarea nuanțată și pertinentă a unor criterii și metode de evaluare pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii.	CP1.4 Utilizarea adecvată de criterii și metode-standard de evaluare, aplicate în cadrul disciplinelor fundamentale, pentru recunoașterea și estimarea problemelor din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP2.4 Analiza comparativă a conceptelor și teoriilor din domeniul științelor penale și criminologiei pentru formularea și argumentarea raționamentelor juridice proprii.	CP3.4 Analiza comparativă a eficienței metodelor-standard de rezolvare a situațiilor de fapt din domeniul științelor penale și criminologiei, prin argumentarea formulărilor juridice susținute.	CP4.4 Utilizarea criteriilor și metodelor-standard de evaluare, pentru a aprecia calitatea reglementărilor juridice din domeniu și a contura propunerii de modificare a cadrului normativ.	CP5.4 Utilizarea adecvată de criterii și metode de evaluare pentru a aprecia calitatea procesului de studiu și aprecierea nivelului de pregătire profesională în domeniu.	CP6.4 Utilizarea selectivă de criterii și metode de evaluare, pentru o apreciere obiectiv-calitativă a legislației penale și procesual-penale cu opiniile doctrinarilor din domeniu.
5. Elaborarea de proiecte profesionale și / sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative.	CP1.5 Elaborarea proiectelor în domeniul științelor penale și criminologiei cu întrebuintarea principiilor și metodelor cantitative și calitative consacrate de doctrina juridică discipline studiate.	CP2.5 Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor combinații personalizate de cunoștințe, metode și teorii aplicabile în domeniul științelor penale și criminologiei.	CP3.5 Aplicarea eficientă a metodelor de analiză sistemică, structurală și funcțională în elaborarea proiectelor de cercetare în materia științelor penale și criminologiei.	CP4.5 Înaintarea propunerilor de <i>lege ferenda</i> în domeniul științelor penale și criminologiei cu argumentarea necesității adoptării acestora.	CP5.5 Elaborarea de proiecte profesionale și / sau de cercetare prin selectarea, combinarea și utilizarea inovativă a principiilor și metodelor din domeniul științelor penale și criminologiei.	CP6.5 Elaborarea de proiecte profesionale și / sau de cercetare în baza analizei comparative a doctrinei naționale și internaționale în domeniul științelor penale și criminologiei.
Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței:	Definirea noțiunilor, interpretarea conceptelor și teoriilor, precum și aplicarea	Studiu de caz în domeniul științelor penale și criminologiei.	Încadrarea legală a situațiilor modelate specifice domeniului științelor penale și	Interpretarea normelor juridice din domeniul științelor penale în vederea identificării	Elaborarea și realizarea proiectelor de cercetare științifică	Elaborarea și argumentarea viziunilor expuse în proiectele de

	acestora în soluționarea spețelor din domeniul științelor penale și criminologiei.		criminologiei.	lacunelor legislative și perfecționării cadrului normativ.	utilizând metode și mijloace standard.	studiu în baza situațiilor de fapt concrete.
COMPETENȚE TRANSVERSALE						
Descriptori de nivel ai competențelor transversale				Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței		
6. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională.	CT1	Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea continuă a competențelor profesionale în domeniul științelor penale și criminologiei în vederea executării autonome a sarcinilor profesionale.		Elaborarea, în cadrul unităților de curs studiate, a proiectelor planificate și a tezelor de master în conformitate cu rigorile metodice.		
7. Asumarea de roluri / funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții.	CT2	Soluționarea eficientă a problemelor de drept material și procesual penal în temeiul legislației în vigoare și consolidarea abilităților de leadership.		Realizarea unor proiecte de grup, cu asumarea diverselor roluri, care ar permite dezvoltarea spiritului de echipă, planificarea eficientă a activității și aplicarea materiei studiate.		
8. Autocontrolul procesului de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități profesionale.	CT3	Valorificarea și consolidarea conștiinței și culturii juridice profesionale din perspectiva exigențelor statului de drept.		Autoevaluarea personală și profesională a formării prin scoaterea în evidență a capacităților și abilităților create în procesul de studii.		

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Generalități

Planul de învățământ la ciclul II – studii superioare de master, programul de master *Științe penale, criminologie și criminalistică*, (Domeniul de formare profesională – 0421 *Drept*, Domeniul general de studii – 042 *Drept*), este documentul reglator de bază care definește obiectivele generale, structura procesului de învățământ, finalitățile și conținutul formării profesionale și de cercetare științifică al specialiștilor din domeniul dreptului public. Masterul de profesionalizare *Științe penale, criminologie și criminalistică*, 120 credite, este destinat absolvenților specialităților nejuridice de la ciclul I, studii superioare de licență, care își propune: să ofere posibilitatea de dezvoltare personală și profesională continuă a masteranzilor în concordanță cu necesitățile pieții muncii; să formeze și să perfecționeze competențele profesionale necesare pentru activitatea în cadrul organelor de drept.

Planul de învățământ cuprinde:

- I. Planul de învățământ propriu-zis;
- II. Nota explicativă la Planul de învățământ.

Planul de învățământ a fost elaborat în conformitate cu cerințele:

1. Codului Educației al Republicii Moldova, nr. 152 din 17 iulie 2014;
2. Planului-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, nr. 120 din 10 februarie 2020;
3. Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master, nr. 464 din 28 iulie 2015;
4. Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, nr. 482 din 28 iunie 2017;
5. Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, nr. 1016 din 23 noiembrie 2017;

Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de organizarea a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, nr. 1625 din 12 decembrie 2019.

Concepția formării specialistului

Formarea studenților la acest program de master a fost autorizată inițial prin ordinul Ministerului Educației al Republicii Moldova, nr. 1195 din 27 decembrie 2013, apoi programul de master a fost acreditat, în temeiul Hotărârii Guvernului cu privire la acreditarea și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de master (ciclul II) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior, nr.883 din 28.12.2015.

Republica Moldova, ca oricare altă țară din lume, se confruntă cu diversitatea criminalității, iar dimensiunile ei reprezintă un risc la adresa securității statului, care au repercusiuni asupra diverselor domenii, inclusiv economic și social, ceea ce impune întreprinderea măsurilor adecvate, fundamentate pe analize privind tendințele de manifestare a fenomenului criminalității, în scopul întreprinderii măsurilor eficiente de combatere a acestora.

În acest context, imperatiivele naționale fundamentale constituie prevenirea criminalității, apărarea ordinii de drept și sociale, consolidarea mecanismelor de respectare și aplicare a legilor, formarea și solidarizarea publicului la acțiunile preventive, supravegherea și evaluarea riscurilor în timp și spațiu. Politica în domeniul eradicării criminalității constituie un complex de măsuri de prevenire și combatere, axate pe aplicarea legii, implementate la nivel internațional, național și local, precum și măsuri centrate pe formarea unor specialiști competitivi, care ar corespunde exigențelor realității de astăzi, fiind plasat accentul pe interdisciplinaritate și interconexiune, în aceste condiții fiind incluse în planul de învățământ, pe lângă unități de curs specifice domeniului dreptul penal și alte unități de curs specifice domeniului științelor penale și criminologie. Absolvenții programului de master trebuie să îmbine în dezvoltarea lor personală și profesională, pregătirea științifică fundamentală cu cea practică, să-și completeze continuu cunoștințele în domeniul științelor penale și criminologiei

Masterul de profesionalizare *Științe penale, criminologie și criminalistică*, 120 credite, este destinat absolvenților specialităților nejuridice de la ciclul I, studii superioare de licență, care își propune: să ofere posibilitatea de dezvoltare personală și profesională continuă a masteranzilor în concordanță cu necesitățile pieții muncii; să formeze și să perfecționeze competențele profesionale necesare pentru activitatea în cadrul organelor de drept.

Calificarea specialistului

Absolvenții ciclului II, studii superioare de master, programul *Științe penale, criminologie și criminalistică (120 credite)*, pot ulterior activa în calitate de: consultanți, experți, colaboratori ai organelor afacerilor interne, colaboratori ai organelor Serviciului de Informații și Securitate, colaboratori ai Serviciului vamal, colaboratori ai instituțiilor penitenciare, specialiști în cadrul organelor administrației publice centrale și locale. De asemenea, ei pot fi angajați în serviciu în cadrul instituțiilor, organizațiilor, întreprinderilor publice și private.

Finalitățile formării

Obiectivele programului de master *Științe penale, criminologie și criminalistică* sunt racordate la Cadrul Național al Calificărilor, fiind adaptate la strategia și politica de asigurare a calității a USARB, prezentate în *Doctrina calității în Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți; Politica Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți în domeniul calității și Planurile de dezvoltare strategică* la nivel de instituție, facultate, catedră.

Obiectivele programului de master *Științe penale, criminologie și criminalistică (120 credite)* derivă din Cadrul național al calificărilor, fiind direcționate spre studierea specificului științelor penale și ale criminologiei de către absolvenții altor domenii de formare profesională decât domeniul *Drept*, iar la finele programul masterandul-absolvent fiind capabil:

- să aplice cunoștințele obținute în cadrul unităților de curs pentru soluționarea juridică a problemelor teoretice și practice, în domeniul în care activează, aplicând metoda studiului de caz;
- să formuleze analize critice ale teoriilor și concepțiilor juridice, a prevederilor actelor normative în domeniul dreptului, evidențiind imperfecțiunile dreptului pozitiv în vederea formulării propunerilor *de lege ferenda*;
- să manifeste creativitate în elaborarea proiectelor și inițiativelor juridice în procesul de învățare, cercetare și de muncă;
- să demonstreze abilități de comunicare și de relaționare în grup, în vederea identificării, soluționării și luării de decizii motivate privind problemele în aplicarea legislației din domeniul științelor penale;

- să aplice în activitatea profesională cunoștințele acumulate, fiind capabili să interpreteze și să aplice prevederile cadrului normativ în materia științelor penale la situații de fapt;
să dezvolte la continuu competențele achiziționate la ciclul I, studii superioare de licență și ciclul II, studii superioare de masterat.

Termenul de studii și structura anilor de studii

În corespundere cu cerințele *Planului-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate și ale Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior*, durata studiilor la programul de master *Științe penale și criminologie* este de 2 ani, respectiv 120 credite ECTS.

Anul universitar începe la 1 septembrie, fiind divizat în două semestre a câte 15 săptămâni fiecare.

Anul I universitar are următoarea structură:

- semestrul I: 15 săptămâni de activități didactice a câte 16 ore de contact direct săptămânal; 4 săptămâni sesiune de examene; 3 săptămâni vacanța de iarnă;
- semestrul II: 15 săptămâni de activități didactice a câte 16 ore de contact direct săptămânal; 4 săptămâni sesiune de examene; 1 săptămână vacanța de primăvară, 8 săptămâni vacanța de vară.

Anul II universitar are următoarea structură:

- semestrul III: 15 săptămâni de activități didactice, dintre care 10 săptămâni a câte 16 ore de contact direct săptămânal și 5 săptămâni practica de specialitate; 4 săptămâni sesiune de examene; 3 săptămâni vacanța de iarnă;
- semestrul IV: 15 săptămâni dedicate documentării, investigării, cercetării, redactării, elaborării și prezentării spre susținere publică a tezei de master.

Numărul total de ore de studiu prevăzute în plan – 3600, dintre care: numărul orelor de contact direct a unităților de curs – 640; numărul orelor de studiu individual – 2960, ceea ce este echivalent cu 120 de credite.

Ponderea creditelor unităților de curs/ modulelor în Planul de învățământ este următoarea:

- pentru componenta de discipline *fundamentale (F)* planul prevede 28 credite ECTS;
- pentru componenta de orientare spre specialitate *(S)* planul prevede 52 credite ECTS;
- pentru *stagiile de practică (P)* planul prevede 10 credite ECTS;
- pentru elaborarea și susținerea *tezei de master* - 30 credite ECTS.

Organizarea practicii de specializare

Obiectivele practicii de specialitate rezidă în consolidarea cunoștințelor teoretice acumulate în procesul de studii, anii I-II, și perfecționarea abilităților, deprinderilor practice necesare pentru activitatea în cadrul unităților de practică, aplicând pentru diverse funcții.

Aceste obiective sunt axate pe formarea competențelor necesare pentru activitatea în cadrul organelor de drept, după cum urmează: organele judecătorești, organele procuraturii, organele de urmărire penală, avocatură, serviciul vamal, birourile de expertiză judiciară și alte subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de informație și securitate, organele penitenciare, organele administrației publice de specialitate etc., aplicând pentru diverse funcții: consultanți, specialiști, experți, colaboratori ai organelor afacerilor interne, colaboratori ai organelor Serviciului de Informație și Securitate, ale Serviciului vamal, colaboratori ai instituțiilor penitenciare etc.

O particularitate importantă a practicii constă în faptul că ea trebuie să aibă și un caracter de cercetare, pe lângă cel aplicativ, astfel activitatea în cadrul practicii de specialitate trebuie concepută și din perspectiva temei tezei de master, culegerii materialului practic, sistematizării și interpretării acestuia.

Termenele de realizare a practicii de specialitate sunt prevăzute în calendarul universitar anual, desfășurându-se, de regulă, în anul II, semestrul 3, lunile noiembrie-decembrie, pe o perioadă de 5 săptămâni, fiind organizată de către Catedra de drept, iar masteranzii au posibilitatea pe parcursul practicii de specialitate să-și dezvolte competențele profesionale și transversale. Practica de

specialitate este precedată de conferința de inițiere și se finalizează cu o conferință de totalizare a practicii.

Masteranzilor cu experiență practică dovedită, de cel puțin un an în domeniul relevant programului de studii și care își continuă activitatea de muncă în acest domeniu, li se vor atribui 10 credite pentru stagiul de practică în baza evaluării competențelor și recunoașterii experienței practice de către Catedra de drept.

Evaluarea studenților

Planul de învățământ prevede următoarele tipuri și modalități de evaluare a finalităților de studii:

- *evaluarea curentă (continuă)*, realizată în cadrul orelor de seminar și/ sau laborator: testare, referat, studiu de caz, proiect, raport, prezentări, hărți conceptuale, portofolii, evaluare asistată de calculator etc.

- *evaluarea studiului individual* reprezintă o parte componentă a volumului de lucru al masterandului, suplimentar la numărul de ore de contact direct, fiind evaluat prin diverse strategii didactice, specificate în curriculumul unității de curs/ modulului;

evaluarea semestrială, realizată la finalizarea unităților de curs/ modulului sub forma unui examen, realizat *oral, scris, combinat sau prin utilizarea platformelor electronice*.

Teza de master

Studiile se finalizează cu susținerea publică a tezei de master, la care sunt admiși masteranzii care au realizat integral prevederile planului de învățământ și care au susținut cu succes susținerea prealabilă a tezei de master în fața comisiei desemnate de către șeful Catedrei de profil.

Unitățile de curs din Planul de învățământ aduc o contribuție specifică în formarea masterandului, care îi permite elaborarea tezei de master în anul II de studii. Cercetarea științifică a masteranzilor este coordonată de către cadrele universitare cu grad științific de doctor/ doctor habilitat, lista cărora se aprobă în cadrul ședințelor Catedrei de profil și a Consiliului Facultății de Drept și Științe sociale.

Teza de master reprezintă o cercetare științifică aprofundată, interdisciplinară, complementară cu domeniul științelor penale și criminologiei, care trebuie să întrunească următoarele condiții:

- titlul și conținutul tezei trebuie să fie corelat cu domeniul de formare profesională căruia îi este referit programul de master și cu domeniul de competență al conducătorului;
- să conțină elemente de originalitate, iar concluziile și recomandările să fie argumentate și să poată fi implementate în activitatea practică;
- să fie axate pe un suport bibliografic actualizat, de valoare științifică, iar materialul pentru partea practică a lucrării să fie acumulat în cadrul stagiului de practică;
- să fie respectate condițiile de fond și formă impuse de către *Recomandările de realizare a tezelor de licență și de master în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*, aprobate prin Hotărârea Senatului USARB (p.v.5 din 09.12.2015) și *Ghidul metodic privind elaborarea și susținerea tezelor de master*, aprobate de Consiliul Facultății de Drept și Științe Sociale (p.v.5 din 11.12.2017).

Tematica tezelor de master este elaborată de Catedra de profil și se stabilește individual de către masteranzi și conducătorii de teze, fiind aprobată la ședințele Catedrei și Consiliului Facultății de Drept și Științe sociale, până la sfârșitul semestrului II.

Conducătorul tezei de master de comun acord cu masterandul, stabilesc programul (planul) de cercetare științifică asupra temei tezei de master. Susținerea prealabilă a tezei de master are loc cu o lună înainte de susținerea publică a tezei de master.

Susținerea tezei de master are loc în mod public, în fața Comisiei de evaluare stabilită prin ordinul Rectorului. Comisiile de evaluare a tezelor de master sunt constituite din cinci membri, inclusiv reprezentanți ai angajatorilor.